

Llobregós informatiu

Dipòsit legal: L-798-2003

NÚM. 110

DESEMBRE - 2021

A la coberta

Com el gat

- Com el gat sigues pacient, espera la teva oportunitat. Observa l'entorn i aprofita el moment oportú per llençar-t'hi, vinga, tu ho pots fer!

- Sigues persistent, insisteix, no et deixis vèncer mai, si cal fes-ho cent vegades i te'n sortiràs.

- Sigues elegant, cuida't a tu mateix, per dins i per fora. La primera impressió sempre és la que queda i el teu diàleg interior es reflecteix a l'exterior. Ja sé que sovint és difícil, però sempre el somriure per bandera.

- No perdís mai la curiositat per la vida, per les petites coses que passen desapercubudes, per aquella mirada que creues amb algú, per aquella fulla que voleia solitària empesa pel vent...

- Tingues cura i protegeix els teus, la família, la teva parella, la teva gent. Les experiències viscudes amb ells i elles són allò que t'enduràs quan ja no hi siguis.

- Busca els raconets de sol i escalfor. Gaudeix de totes les estones de calma i relax que puguis. Deixa't acaronar per la claror i no permetis que s'apagui la teva llumeta interior. Tu potser no ho saps, però els altres la veuen.

- Proposa't reptes personals: estudis, feina, viatges... Fes una bona estratègia i camina cap allà sense tenir por. Aconseguiràs els teus objectius i et sentiràs orgullós de tu mateix.

- I finalment, sigues silenciós i discret. Les teves passes no s'han de sentir, només han d'existir.

Text i foto: Sílvia Peribáñez Cerveró

A l'interior... destaquem:

Editorial, pàg. 3
Noticiari, pàg. 5
De la Vall, pàg. 17
Entitats, pàg. 30
Opinions, pàg. 32
El secret de les paraules, pàg. 35
La Vall de Forest, pàg. 36
La Talaia, pàg. 38
No em feu cas, pàg. 39
Amb el vostre permís, pàg. 40

Pel broc gros, pàg. 42
Psicologia familiar, pàg. 44
Pedagogia, pàg. 45
Monòleg, pàg. 46
Passatemps, pàg. 48
Lectura, pàg. 50
La nostra cuina, pàg. 51
Esports, pàg. 53
Foto per recordar, pàg. 54

EDITA:

Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà (APACT)
c/ Baix, 8
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
apact@apactora.org

Subscripcions i publicitat:
Ramon Torné, tel. 973 473 265

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antònia Balagué, Maria Garganté, Jordi Llauredó,
Ari Martin, Maria Morros, Sílvia Peribáñez, Ramon
Torné, Josep Verdés, Daniel Vidal, Rosa Vila, Vicenç
Vilaseca.

Coordina: Fermí Manteca

COLLABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Anna Cantacorps, Adrià Castellà,
Ramon Castellà, Montse Miquel, Antoni Montroig,
Vanessa Pérez, Toni Pinós, Jordi Prat, Sergi Torresca-
sana, Jordi Vilagut, Josep A. Vilalta.

COLLABOREN EN AQUEST NÚMERO

Carles Alsedà, Ester Closa, Canòlich Fàbrega, Albert
Fibla, Laia Freixes, Joana i Marga, Ferran Miquel, Jau-
me Moya, Jaume Mas, Dolors Simon, Jordi Vila,

Subscripció anual: 16,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 3,00 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003

Disseny i maquetació: Fermí Manteca

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

(≡) **ACPC**
Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni
subscriu necessàriament les opinions expressades
pels autors dels articles publicats.

Editorial

Aquest número de la nostra revista,
a cavall entre l'any que acaba i
l'any que comença, ens convida
a creure en els pobles de la Vall del Llobre-
gós i la seva gent. Malgrat les tempestes
de tot tipus que estem vivint i les crisis que
s'albiren, continuen duent a terme moltes
activitats amb empena i coratge.

Només cal veure la quantitat de notícies
de tots els racons de la Vall que omplen les
pàgines, així com els reportatges, entrevis-
tes i opinions que trobareu en els papers
que teniu entre mans.

Destaquem l'entrevista a una dona que
es dedica en cos i ànima a la seva vocació
de pagesa i és una de les protagonistes del
llibre *Terra de dones. Pageses de Catalunya*,
que es va presentar al seu poble, Sanaüja.

També destaquem l'efemèrides que du-
rant l'any que comença celebrarà Castelfo-
llit: l'inici de la reconstrucció, després d'haver
estat objecte d'un terrible setge que acabà
amb la seva destrucció ara farà 200 anys.
Ho expliquem en aquestes pàgines.

També han quedat coses per fer a causa
de la por a les circumstàncies que estem
vivint. Esperem recuperar-les i que la vitali-
tat que batega sota la boira d'aquest hivern
pugui sortir a la llum ben aviat.

Bon Nadal! Bon any nou!

www.llobregos.info

info@llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Diputació de Lleida

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Visites

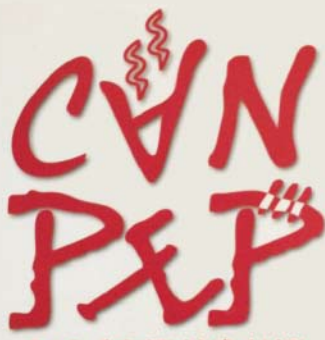
Suspenses,
de moment

Enriqueta S.C.P.

perruqueria **unisex**

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

"La casa del pa i la coca"

Ctra. de Ponts, s/n
08281
Castellfollit de Riubregós
Tel. 93 869 30 38

La teva publicitat

AQUÍ

973 473 265

Isaac Soterias

INSTAL·LACIONS, LAMPISTERIA
I MANTENIMENT

c/ Sense Cap, 9 - 25750 Torà
T. 625 53 17 43
E-mail: isaacsoteraslampista@hotmail.es
f Lampisteria Isaac Soterias

DUOCASTELLA

Castelltallat – 08263 St. Mateu de Bages (Barcelona)
Tel. 93.743.30.52
www.excavacionsduocastella.com
e-mail: info@excavacionsduocastella.com

EXCAVACIONS, EXPLANACIONS, OBRA CIVIL, RESTAURACIÓ, CAMINS, ESCULLERES
REORDENAMENT MEDIAMBIENTAL, FORESTAL, AGRICOLA I EMERGÈNCIES

El diputat Pere Pons visita Calonge de Segarra

Ajuntament.- Pere Pons, diputat d'Infraestructures i Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, es va reunir amb tot l'equip de govern municipal. Van visitar el poble de Dusfort, el local "El Forn" i l'edifici de l'Ajuntament reformat recentment gracies a una subvenció de la Diputació. També hi va signar el llibre d'honor d'Ajuntament i l'alcalde i els regidors van explicar i treballar amb el diputat els projectes de futur del municipi.

Aplec a l'ermita de Marsà

Laia Freixas.- L'últim diumenge de setembre, tal com mana la tradició, anem a celebrar la missa a Marsà, ermita dedicada als Sants Metges, Sant Cosme i Sant Damià, sempre tan ben conservada i neta. El temps va acompanyar malgrat la mica de vent que feia. Va ser una missa diferent i especial en mig de la natura.

A Castellfollit de Riubregós, com va comentar mossèn Fermí ens encomanem a tres Sants que cuiden de la nostra salut, que en els temps que ens toca viure, mai està de menys: Sant Cosme, Sant Damià i Sant Roc.

Després de la missa les prioros van obsequiar a tothom amb xocolata, coca i una mica de veure. Demanem, com canten els goigs, que "procureu per tots salut Sant Cosme i Sant Damià".

Castanyada a Vicfred

Josep Verdés.- El passat 31 d'octubre una vuitantena de persones dels tres pobles que formen el municipi de Sant Guim de la Plana es van aplegar al local Social de Vicfred per celebrar conjuntament la tradicional Castanyada.

L'any passat per la pandèmia es va haver de suspendre i per aquesta raó aquest any ja hi havia ganes de tornar a poder fer-ho. Els veïns dels tres pobles que formen el municipi van gaudir d'un bon sopar amb coca de recapte i entrepans i per postres castanyes torrades i panellets, i tot regat amb una bona mistela.

Cal dir que va ser una jornada d'agermanament entre els veïns dels tres nuclis i es va quedar que l'any que ve, i si ja no hi havia cap més impediment, es repetiria.

Halloween a l'escola d'Ardèvol

Infants de l'escola d'Ardèvol. - El dijous 28 d'octubre a l'escola d'Ardèvol vam celebrar el Halloween. És una celebració que se la van inventar els Irlandesos perquè

antigament celebraven el cap d'any el dia 1 de novembre i deien que just el dia anterior venien els monstres de l'altre món. Davant d'això, ells es disfressaven per a espantar-los i fer que se n'anessin.

Els alumnes del grup de grans (de 2n a 6è) vam preparar una gimcana monstruosa amb diferents activitats relacionades amb Halloween. La llengua utilitzada durant les activitats del dia va ser l'anglès i tots i totes anàvem disfressats de zombis, esquelets... en definitiva, de coses que feien por.

L'activitat va començar amb un petit teatre on s'explicava als més petits que s'havia perdut un cowboy i que l'havien de trobar tot realitzant les proves de la gimcana. Per finalitzar, vam anar a prop del cementiri on vam acabar trobant al cowboy amb un petit regalet dintre, que eren gormanderies. En resum, ens ho vam passar molt bé.

Prades: Millores en el camí de cal Pons

Rosa Vila. - Fa uns dies la empresa TAC d'Igualada va realitzar les obres de millora del tram entre cal Pons i Vilansosa Nou, de Prades. Les obres han estat finançades per la Diputació de Lleida. S'ha realitzat un drenatge per evitar filtracions a la base del ferm i una nova pavimentació.

Homenatge al doctor Ignasi de Miguel a Vicfred

Josep Verdés. - El passat 9 d'octubre es va dur a terme l'acte d'homenatge i comiat del doctor Ignasi, que ha estat durant vint-i-nou anys essent el responsable fins el dia que es va jubilar, de l'atenció mèdica al consultori ubicat al poble de Sant Guim de la Plana. L'acte es va celebrar al local Social de Sant Guim de la Plana davant el Consistori Municipal i de nombrosos veïns dels tres pobles que formen el municipi, Vicfred, Comabella i Sant Guim de la Plana. L'Alcalde, en nom de tot l'Ajuntament, li va fer entrega d'una placa commemorativa i li va agrair en nom de tots els veïns del municipi, els vint-i-nou anys ininterromputs, en què, cada dimarts a la tarda, ha estat al front del consultori municipal. Tot seguit, el doctor Ignasi va comentar que havia estat un plaer per ell servir el municipi com a metge i va agrair les mostres d'afecte de tots els presents.

Els Hereus i Pubilles de Calonge i Castellfollit, a la FirAnoia

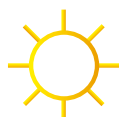

Redacció.- El dia 26 de setembre, dins la 68a edició de FirAnoia, que se celebra cada any a Igualada, els municipis de Calonge de Segarra i Castellfollit van estar representats pels Hereus i Pubilles respectius. Per part de Calonge hi van participar l'Arnau Burgos Fonoll, de les Eres del Tardà, i la Núria de Solà Roldan, de la Casa

Nova dels Capellans. Pel que fa a Castellfollit, van ser la Nekane Ferrer Gómez, de ca l'Espardanyer i el Roc Graells Camps de ca la Fina. Enhorabona.

L'acte va consistir en la recepció oficial i l'ofrena de fruits del camp, amb la participació dels gegants petits i dels capgrossos d'Igualada.

www.valldenuria.cat

Parc Natural
de les Capçaleres
del Ter i del Freser

Escola Sant Roc: conèixer animals de diferents països

Escola Sant Roc. - El dia 25 d'octubre l'escola Sant Roc va anar d'excursió a Navàs per tal de visitar el Centre d'Apropament a la Natura. Aquest equipament és una granja escola que ofereix a petits i grans la possibilitat de descobrir, tocar, veure, escoltar i viure la natura a través d'instal·lacions i tallers que ens apropen a la vida dels animals d'una manera vivencial.

L'alumnat, que està treballant el projecte VIATGEM i uns dels interessos de tots i totes és conèixer animals de diferents països, va descobrir animals com ara el porc vietnamita, el porc espí africà o el drac barbut australià...

Recordarem amb molt d'amor aquells animalons!

Recerca d'un nen perdut a Llanera

Jordi Llauredó. - Dilluns 11 d'octubre a les 15:45 els parcs de Bombers de Torà i Pinós van rebre un avís de recerca. Feia més o menys una hora que un nen de 8 anys, de la residència AuroNatura, de Llanera, s'havia extraviat per la zona de bosc dels voltants de la casa.

En un primer moment s'hi van desplaçar a la zona, bombers de Borges, Cervera, Guissona, Torà i Pinós, així com un helicòpter GRAE, el grup de recerca canina i els comandaments de Bombers, Mossos d'Esquadra, Agents rurals i ambulància del SEM. La notícia és va escampar i ben entrada la tarda hi havia un centenar de persones voluntàries participant-hi. Tota la nit va continuar el dispositiu de recerca.

Finalment l'endemà al matí a poc per les 11, va ser trobat sa i estalvi, per un veí de Torà. El nen s'havia desplaçat, uns vuit quilòmetres, fins a la rassa de la casa Salats, municipi de Torà, a prop d'Ardèvol.

Activitats a Sanaüja per la Marató de TV3

Maria Garganté. - La Marató de TV3, aquest any dedicada a les malalties que afecten la salut mental, és una iniciativa que sempre compta amb la solidaritat no tan sols individual sinó col·lectiva. I a nivell local, són nombroses les poblacions que organitzen activitats participatives per col·laborar-hi.

A Sanaüja, durant el pont del 12 d'octubre va organitzar-se una xocolatada solidària a la plaça, amenitzada musicalment per la nova associació de joves Els Espigats. Aquests mateixos joves van organitzar, el dissabte 20 de novembre, una caminada de 5 quilòmetres per l'entorn de Sanaüja, amb dos punts d'avitallament. Una activitat saludable, solidària i que a més permetia gaudir dels colors de la tardor en el bonic paisatge sanaügenic, amb trams patrimonialment excepcionals com l'anomenat "camí romà" dels Escots o la frondosa vegetació de l'entorn de la Font de Ferro.

Jornades Europees del Patrimoni al Castell de Sant Esteve

Ajuntament. - El passat dissabte 9 d'octubre al matí, un nombrós grup de persones vam poder gaudir de la visita guiada organitzada per l'Ajuntament al Castell de Sant Esteve, en motiu dels 30 anys d'organització de les Jornades Europees de Patrimoni.

El castell ha presenciat diversos episodis històrics, d'entre els quals destaca l'enfrontament l'any 1822 entre els absolutistes de Castellfollit i els liberals comandats pel general Espoz y Mina, que va atacar i destruir el castell.

En Domènec Noguera, "Mingo", guia d'aquesta fortificació construïda sobre una carena, ens ha portat al passat mentre ens donava a conèixer els orígens i la història del Castell de Castellfollit, així com els racons més emblemàtics i els seus grafitos.

Serveis Mèdics Calaf

Medicina general
Fisioteràpia / Rehabilitació / INDIVA Activ
Pilates adaptat a la teva condició física
Podologia
Psicoteràpia
Anàlisis clínics
Carnets de conduir i altres permisos
Revisions esportives
Certificats mèdics

**El teu centre
de referència**

Raval Sant Jaume, 29 baixos - 08280 Calaf
Tel. 93 869 80 47 - informacio@serveismedicscalaf.com
www.serveismedicscalaf.com
Horari: de dilluns a divendres, de 9 a 13 i de 16 a 19 hores

AUTOESCOLA
 ROS

Tels. 625 675 150
 973 551 011

c/ Fluvià, 34
 25210 - Guissona
autoescolarosguissona@hotmail.com

FUNERÀRIA DE TORÀ I COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24H
973 39 08 62

Representant **JAUME TARRUELLA**, Plaça La Font, 10 Tel. 973 47 34 23
TORÀ

Servei de sales de vetlla, trasllats, incineracions, serveis per a totes les companyies d'assegurances i particulars, etc...

Josep Viladrich

Pintura i decoració

c/ Occident, 12
TORÀ

973 473 455 676 088 392

RESOL **SOLSONA**

C/ Sant Nicolau, 4
 Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
 Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I PVC.

Badia

Av. Solsona, 17
 Tel i Fax 973 473 181
 25750 - TORÀ

jbadiamas@arrakis.es

TALLER MECÀNIC **R. R.**

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19
 ☎ (973) 47 33 27
 25750 TORÀ (Lleida)

PERRUQUERIA

M^a RME

DONA-HOME
 Plaça del Vall n° 8, TORÀ
 Tel. 973 473 106

Pintura decorativa interior i exterior

Restauració de mobles, portes, persianes, làmpades...

Col·locació de parquet, friso, paper, panels de fusta i panels d'imitació pedra

Josep Mª Tasies
 pintura i decoració

973 473 303 - 620 802 193
 C/ Sant Jaume, 2
 25750. Torà (Lleida)

joanjo84@gmail.com

Halloween a Castellfollit

Joana i Marga.- El passat 31 d'octubre es va celebrar a Castellfollit el primer Halloween amb una gran participació per part dels infants i de les seves famílies i veïns, demostrant una gran creativitat decorant les llars de forma terrorífica. Les disfresses feien por i els maquillatges i caracteritzacions encara més.

El nombre de nens i nenes que van fer el recorregut per les 20 cases que van collaborar va ser d'una trentena i van recollir moltes llaminadures, tot fent diferents trucs. Va ser un èxit, sent tot el poble una pinya.

Desitgem que sigui el primer de molts halloween's!

Sanaüja celebra la tercera Fira del Foc

Maria Garganté.- El propassat dia 30 d'octubre, coincidint amb el cap de setmana de Tots Sants, va celebrar-se a Sanaüja la tercera edició de la Fira del Foc, organitzada pel grup de diables local de les Forces Diabòliques de Sanaüja.

L'organització assenyala que l'assistència i la participació foren un èxit, fet que consolida aquest esdeveniment, que naixia amb el repte de ser una festa "nova" i sense tradició arrelada.

Com cada any, la tarda de dissabte va combinar la presència de parades d'artesanía i productes de proximitat amb l'exhibició i espectacle amb el foc com a protagonista. Tot en el marc de la Castanyada com a festa de tardor que té també i d'alguna manera, el foc com a element fonamental.

Espectacle de màgia a la Molsosa

Rosa Vila.- EL dia 17 d'octubre a la tarda, va tenir lloc la actuació del MAG DODO, al local social de la Molsosa. Era un espectacle que s'havia d'haver fet el dia 15 d'agost (Festa Major), però es va ajornar per la defunció del nostre veí, Lluís Miquel Giralt. Una gran assistència de públic va omplir la sala, respectant les mesures Covid. Va agradar molt a petits i grans.

L'escola de Sanaüja celebra la Castanyada

Professorat de l'Escola de Sanaüja.- El passat 29 d'octubre vàrem celebrar la festa de la Castanyada a l'Escola de Sanaüja. L'alumnat de sisè es va disfressar de castanyers i castanyeres i van explicar el conte de "la castanyera" a la resta d'infants, que els hi va agradar molt. Al llarg del matí, vam fer panellets i van quedar molt bons. També vam torrar castanyes.

A la tarda, vam participar d'una gimcana preparada pels més grans: vam emetre un programa de ràdio en streaming, vam fer un circuit sobre rodes i vam fer una manualitat molt divertida! Finalment, vam posar música de la tardor per acabar de celebrar la festa tots junts al pati de l'escola.

L'ermita de Camp-real, a Massoteres, recupera les campanes

Dani Vidal.- El dia 15 d'octubre, el veí de Miralcamp, Antonio Almodòvar, va localitzar en una sèquia de rec una de les campanes robades a l'ermita de Camp-real l'any 2019. Quan la va tenir a casa n'hi va descobrir el nom gravat de la procedència i va avisar els Mossos d'Esquadra. Aquests van buscar en el mateix indret i hi van trobar la segona campana robada.

Avisats l'Ajuntament i la Parròquia de la troballa, el rector, Fermí Manteca, va anar a recollir-les a la comissaria de Mollerussa, i d'allà es van traslladar a l'església de Massoteres, on romanen des del passat 20 d'octubre. S'espera que aviat es puguin tornar a col·locar al campanar de l'ermita de Camp-real amb mesures de seguretat.

Camp-real es troba en un punt mig entre els pobles de Massoteres, Palouet i Talteüll, i ha estat tradicionalment un lloc de devoció i trobada entre els veïns del municipi, que hi celebren aplecs.

La Marató de TV3 a Castellfolit

Ajuntament.- El passat 25 de setembre, el club Tennis Castellfolit, va organitzar un campionat de pàdel amb l'objectiu de recaptar diners per a la Marató de TV3 d'aquest any. S'hi van inscriure 20 esportistes i es van fer dues categories, la femenina i la masculina.

Els guanyadors masculins van ser David Requena i Gerard Vendrell i les guanyadores femenines van ser Marta Santaaulària i Silvia Serrat.

El total recaptat va ser de 120 euros, diners que ja són a la caixa de la Marató. Moltes gràcies. Tot Suma!

Castellfollit edita el calendari de l'any 2022

Redacció.- Un any més, l'Ajuntament de Castellfollit de Riubregós edita el calendari per al 2022. Aquest any, en complir-se 200 anys del setge a què va estat sotmès el poble l'octubre de 1822, el calendari hi està dedicat. Va ser durant l'anomenat Trienni Liberal, que el general Espoz i Mina es va enfrontar a Castellfollit quan es dirigia cap a la Seu d'Urgell, i entre el 17 i el 24 d'octubre d'aquell any va atacar el poble i finalment el va destruir, juntament amb el castell de Sant Esteve.

El calendari està il·lustrat amb dibuixos del dissenyador de Sanaüja, Jordi Bibià. Els textos de l'Albert Fibla, president de l'associació cultural Castro Follit, presenten els principals personatges protagonistes i expliquen cada mes aquells esdeveniments que van estar a punt de fer desaparèixer per sempre el poble. La tenacitat, però, de la gent va fer que aviat es possessin a reconstruir-lo.

És el catorzè any consecutiu que l'Ajuntament edita el calendari que es reparteix a totes les cases del poble i assenyala les festes més importants, amb les llunes, el santoral, així com els telèfons d'interès.

La contrarevolució, Ramonillo i Castellfollit

L'any 1822, Castellfollit de Riubregós era un lloc on la insurrecció resultava que havia esclatat a Catalunya en oposició al regim constitucional, minuant dos anys abans, podia arrelar fàcilment. L'atacament a l'ajuntament en favor de la restauració de Ferran VII com a rei absolut, però els castellfollics s'hi van afegir, sobretot, per respondre a un criteri polític que els fessin encara més pobres, els nous tributs suposaven un abusiu greuge respecte de les poblacions d'activitat industrial. El ciutadà, perjudicat per les noves lleis, també hi va tenir molt a veure. A més, a Castellfollit havia nascut, feia 50 anys, un dels principals caps realistes, Francesc Bibià, l'home Ramonillo. Reba aquest sobrenom per la seva petita estatura i perquè era fill de l'esperdader Ramon Ramonillo i Rosell. Com molts castellfollics, es va dedicar al treball de l'oli, cosa que li va permetre condicionar el país i relacionar-se amb gent de tota mena.

Ajuntament
Castellfollit
de Riubregós

2022
Gener

1822-2022
Bicentenari del Setge
CASTELLFOLLIT DE RIUBREGÓS

52	27	28	29	30	31	1	2
	3	4	5	6	7	8	9
1	10	11	12	13	14	15	16
2	17	18	19	20	21	22	23
3	24	25	26	27	28	29	30
4	31						

VENDA DE:

PÈL-LET

PINYOL D'OLIVA

LLENYA SECA D'ALZINA, ROURE I OLIVERA

CARBÓ PER A CALEFACCIÓ

CARBÓ VEGETAL PER A BARBACOA

 a granel en big-bags en sacs

SERVEIS AGRARIS RIUS S.L.

Avinguda Santuari 3
25215 **Sant Ramon** (Lleida)

SERVEI A DOMICILI

639 338 314

639 338 315

www.serveisagrarisrius.com

Excursió de la Molsosa al castell de Púbol

Ferran Miquel.- El passat dissabte dia 2 d'octubre l'Ajuntament de la Molsosa va organitzar una excursió al castell de Púbol amb unes 25 persones.

Aquest castell, als anys setanta, va ser adquirit per Salvador Dalí i esdevingué la residència del pintor, però sobretot de la seva parella Gal·la. Va ser obert al públic l'any 1996.

A l'interior es poden veure nombroses pintures que Salvador Dalí va regalar a Gal·la per decorar-lo. Al jardí hi ha diverses escultures entre les quals destaquen uns elefants amb llargues potes i també un bust de Richard Wagner.

Després de la visita, es van desplaçar a Platja d'Aro, per anar dinar a un restaurant, i per la tarda la gent va poder passejar per la platja o pels carrers d'aquella vila de la Costa Brava.

Taller d'informàtica a Ivorra

Canòlich Fàbrega.- El passat 4 de novembre va tenir lloc a Ivorra un taller bàsic d'informàtica, amb el que es pretenia introduir els assistents al fascinant univers d'aquesta tecnologia.

La introducció va servir per familiaritzar-se amb l'ordinador, tablet o mòbil i conèixer les principals aplicacions informàtiques. Amb una durada de dues hores, van fer pràctiques amb el correu electrònic, buscar imatges a internet, etc. També a utilitzar el Word, com escriure un text, posar un títol, modificar el tamany de les lletres, o posar imatge i colors a un document. En definitiva, aprendre d'una forma pràctica i divertida.

L'escola Sant Roc celebra la Castanyada

Escola Sant Roc.- Aquest curs l'escola Sant Roc i les famílies han pogut gaudir junts de la festa de la Castanyada. Els alumnes van preparar prèviament uns jocs per poder realitzar-los el dia assenyalat.

La tarda del dia 29 d'octubre ens vam reunir al poliesportiu amb l'emoció de poder veure i abraçar la senyora Castanyera. Després de cantar i ballar la tradicional cançó, vam jugar amb ella i les famílies.

Els jocs consistien en: encistellar castanyes, trobar pedres pintades pel poliesportiu, un racó de música pel joc de les cadires i, per últim, el tradicional joc de les bitlles catalanes.

Després dels quatre jocs, la simpàtica Castanyera ens va repartir les castanyes.

Felicitats, nens i nenes de l'escola, per haver preparat tan bé la festa!

Un llibre sobre Carlisme a Biosca

Ramon Torné.- El dia 16 d'octubre va tenir lloc a Biosca la presentació del llibre "El camí de les tenebres" a càrrec dels seus autors Felip Gallart i Vicent Lladonosa. L'acte es va dur a terme al local social Cal Borres amb assistència d'un bon nombre de persones.

El llibre segueix la vida del coronel Antoni Niubò (1789-1837) i la seva família, arrelada a l'Urgell. Bona part del llibre està dedicada a la primera guerra carlina (1833-1840), en la que va tenir un paper destacat el coronel Niubò que comandava les tropes liberals que es varen enfrontar a les forces carlines durant la batalla que va tenir lloc a prop de la casa l'Estany de Lloberola, en el terreny que, encara avui, es coneix com "El Clot dels Morts". El balanç fou de més de 300 morts entre les files liberals, entre ells el mateix Niubó. Era el dia 1 de maig de 1837. Fou l'única victòria dels carlins a camp obert durant les tres guerres carlines del segle XIX.

És un llibre històric interessant perquè ens dona a conèixer com van viure aquella guerra alguns pobles de la Vall del Llobregós. En la presentació hi eren presents representants dels Ajuntaments de Biosca i Torà que van col·laborar en l'organització de l'acte.

Castellfollit: activitats esportives i anglès

Ajuntament.- Aquest octubre s'han iniciat les activitats "Belluga" a Castellfollit de Riubregós amb les sessions de ioga, gimnàstica de manteniment i esportiva, dirigides a adults i gent gran.

També s'han iniciat els cursos d'anglès per a grups infantils i d'adults que han tingut molt bona acollida.

A Ivorra, Castanyada i Halloween

Dolors Simon.- La vigília de Tots Sants a la tarda, els nens d'Ivorra van fer el "truco-trato", (influenciats per la festa de Halloween). És una activitat en la qual la mainada es disfressa per a l'ocasió i passa per les cases demanant dolços amb aquella frase. El truco és una amenaça de broma als amos de la casa en cas que no els donin llaminadures o coses semblants. No va ser el cas, ja que en van recollir pels descosits i tots podran gormandear molts dies.

A la nit, per contrarestar i seguint fidels a la nostra tradició catalana, no podia faltar el sopar típic al local social amb castanyes, panellets i moniatos. La festa de la castanyada és la de casa nostra i no la podem canviar ni deixar perdre per una d'importació, però podem gaudir tots junts de les dues festes.

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon l' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)

Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18

e-mail: germancases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

Orgull de ser ...

(≡) **Prensa Comarcal**

Llobregós
informatiu

Només nosaltres
explicuem la
TEVA HISTÒRIA

**Construccions
Sant Gil, S.C.C.L.**

c/ Montsec, 21 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 547

consangil@telefonica.net

**assessoria
COFISCO**

Plaça de la Creu, 3
25750 - Torà
Tel. 973 473 317
Fax 973 473 644
info@cofisco.es

WWW.
valldellobregos^{cat}

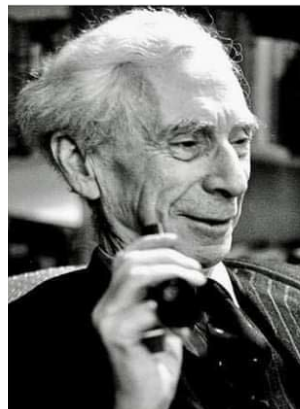
Q
*Què hi
trobaràs?*

Presentació
Situació
Municipis
Racons d'interès
Les masies
Rutes

La natura
La prehistòria
La frontera
L'art medieval
El barroc
L'arquitectura
popular

Paisatges
Festes i tradicions
Serveis

Llobregós
informatiu

***"El lleó i la pantera
són inofensius; en
canvi les gallines
i els ànecs són
animals molt
perillosos, deia
una llombrin
als seus fills"***

Bertrand Russell

LA FORNERA DE BIOSCA

El projecte de La Fornera neix al 2013 quan la Judit Barniol, arran de la seva maternitat, decideix reinventar-se i troba en l'art de fer pa la seva vocació. Es forma de manera autodidacta, practicant a casa, mirant vídeos i fent algun curset.

Des d'aleshores, el projecte s'ha anat coent a foc lent: per una banda, fent proves amb diferents farines i formats, i per altra banda restaurant, amb l'ajuda de la seva família, l'espai de l'obrador. També n'ha recuperat el forn, que és centenari i és el mateix on bioscanes i bioscans ja hi havien anat a comprar el pa ara fa uns 50 anys.

I acabades les obres, arriba l'esperat moment de la inauguració: el 15 d'octubre de 2021 obre a Biosca l'obrador de pans saludables de La

Fornera. El dia escollit no és aleatori sinó que és tota una declaració de principis, ja que la data coincideix amb el Dia Internacional de la Dona Rural.

Tampoc el nom està posat en va. La Judit escull "La Fornera" per visibilitzar que també una dona pot fer pa, que no hi són només a vendre'l darrere el taulell, sinó que també poden ser les que treballen la massa i fan anar les pales.

A La Fornera hi trobareu pans, brioxeria, carquinyolis, magdalenes, coques dolces i salades, etc. La Judit treballa de manera artesanal i amb cocció al forn de pedra. Les seves elaboracions són amb productes ecològics, plantes silvestres i productes de proximitat i busca recuperar l'artesania i els blats antics com ara el kamut, la xeixa o l'espelta. És per tot això que la seva producció és limitada, ja que vol donar valor a la qualitat per davant de la quantitat.

On trobar-la? L'adreça de l'obrador és al portal de Pasterola de Biosca. També la podeu seguir a Instagram, al compte [@la_fornera](#) i allà us podreu anar assabentant de totes les novetats.

Ester Closa

Fem les vostres participacions personalitzades i de franc per a la Loteria de Nadal i Reus
Tenim números abonats de tots els acabaments
Us enviem la loteria de qualsevol punt d'Espanya

LOTERIA "EL MERCAT" DE CALAF
C/ Sant Jaume, 31
08280 CALAF
Tel. 93 869 91 54
loteriaelmercat@hotmail.com

el QUIOSC del passeig
Passeig Santa Calamanda, 12
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF
quioscpasseig@gmail.com

SANTA ÀGUEDA 2022

La festa se celebrarà el dia 5 de febrer

La festa de Santa Àgueda, juntament amb el Brut i la Bruta, són dues de les festes més conegudes, més populars i més estimades pels toranesos i toraneses.

De tothom és sabut que la festa de Santa Àgueda se celebra al nostre poble des de l'any 1964 (tot i que hi va haver alguns anys en què no es va dur a terme).

Actualment es venia celebrant des de l'any 1985 fins a aquest 2021 en què la pandèmia i el confinament originats per la Covid-19 no van permetre la festa tal i com estava planejada.

Des de la revista Llobregós Informatiu, la Junta de Santa Àgueda vol fer saber a tothom que el proper 5 de febrer del 2022, la festa tornarà al po-

Trobada d'alcaldeses de Santa Àgueda el 2008

liesportiu de Torà tal i com l'havíem imaginat.

Us animem a participar de les activitats prèvies obertes a tothom qui vulgui i també i, com no pot ser d'una altra manera, al sopar-festa que esperem celebrar la nit de la patrona de la nostra festa.

Volem dir a tothom que desitgi participar-hi que es compliran estrictament les normes sanitàries del moment i també que la Junta està oberta a tota mena de suggeriments i propostes que ens vulgueu fer.

Ara ja, només ens queda desitjar que la festa es pugui dur a terme amb normalitat, que el relleu continuï per molts anys i que les dones toraneses puguem gaudir d'una festa tan arrelada a la nostra localitat.

**Sílvia Peribáñez
i Junta Santa Àgueda**

L'Alcaldesa actual

L'ESGLÉSIA DE CALONGE

Inauguració de les obres de restauració

Coïncidint amb la Festa Major de Calonge de Segarra i del Soler, el diumenge 3 d'octubre es van inaugurar les obres de restauració de l'església parroquial de Santa Fe.

L'acte va començar a 2/4 de 12 amb l'obertura de portes del temple. Tot seguit, l'arquitecte i di-

rector de les obres, Xavier Claparols, va explicar el procés de les obres de restauració que s'hi han fet. A continuació, es va fer la inauguració, a càrrec del diputat d'Infraestructures i Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, Pere Pons, i finalment, el bisbe de Vic, Romà Casanova i Casanova, va beneir l'església i va presidir la celebració de l'Eucaristia, acompanyada de la coral de Sant Martí Sesgueioles.

Aquesta inauguració va posar un punt i final a un procés llarg de restauració de l'església de Santa Fe que ha culminat amb èxit, tal com es va publicar en aquesta revista el mes d'octubre.

Per la seva banda, l'Ajuntament agraeix l'ajut econòmic rebut per part de la Diputació de Barcelona i la seva col·laboració, ja que sense el seu suport no hagués estat possible dur a terme l'actuació.

**estudi
BLAT**
ARQUITECTES

DESPATX D'ARQUITECTURA

Projectes
d'obra nova
i reforma

Inspecció
tècnica
d'edificis (ITE)

Cèdules
d'habitabilitat

Certificats
d'eficiència
energètica

CONSULTA'NS SENSE COMPROMÍS

680 44 31 03 **ROGER BESORA** **MARTA MIRAVET** 617 11 52 65
hola@estudiblat.cat | Comabruna 8, Baixos. 25300 TÀRREGA

EL BRUT I LA BRUTA

La temporada geganter 2021 es presentava més interessant que mai. La Colla El Brut i la Bruta teníem l'oportunitat de visitar ciutats on mai abans havíem estat, entre elles, les Borges Blanques, escenari d'una multitudinària trobada de gegants, grallers i correfocs cada primer cap de setmana de setembre.

Si bé, la COVID-19 ens va capgirar el calendari. El món geganter va quedar frenat durant mesos, comportant l'anul·lació de la major part de trobades a què havíem estat convidats, a

excepció de Moià. Tot i així, diferents ciutats van adaptar-se a les mesures de cada moment per poder tirar endavant petits actes de cultura geganter, on vam tenir la sort de participar: l'exposició-espectacle de gegantons de Bal-

T'agradaria provar de portar gegants i/o tocar la gralla o la caixa? Estigueu atents a les xarxes: aviat tindreu l'oportunitat per fer-ho! No us ho deixeu perdre!

sareny, els 25+1 anys del Tonet i la Sileta de Bellvís, l'espectacle "Fins aviat onada gegant" de la Fira del Món Geganter a Castellbisbal i la cercavila de Festa Major de Castellfolit de Riubregós.

I com no podia faltar, la temporada es tancava amb la trobada de Festa Major de Torà que, tot i amb petites adaptacions en la plantada i la cercavila, vam poder gaudir, des del més petit al més gran, juntament amb altres 4 colles: Moià, Bellvís, Montmajor i les Borges Blanques.

Tot i els entrebancs que la COVID-19 ha provocat en el calendari de sortides, estem molt contents dels resultats i animats a encarar la pròxima temporada 2022. Si bé, els geganters més petits se'ns fan grans i busquen relleu. Per això, volem animar-vos a formar part de la colla del Brut i la Bruta. Petits i grans, tots sereu benvinguts! T'agradaria provar de portar gegants i/o tocar la gralla o la caixa? Estigueu atents a les xarxes: aviat tindreu l'oportunitat per fer-ho! No us ho deixeu perdre!

Jordi Vila

PODOLOGIA

- Esportiva
- Geriàtrica
- Infantil
- Estudis de la marxa
- Durícies / Ulls de poll
- Ungles clavades
- Fongs, berrugues, úlceres
- Silicones

FISIOTERÀPIA

- Tractament de lesions esportives
- Tractaments d'esquena
- Rehabilitacions
- Drenatge limfàtic
- Estiraments i reforç muscular
- Embenats Neuromusculars
- Altres teràpies

**PODOLOGIA
TORÀ**

*Plaça del Vall nº19 1r 1a
TORÀ*

630-111-145

podologiatora@gmail.com

CAMINADA DE L'1 D'OCTUBRE A TORÀ

El passat 1 d'octubre de 2021 se celebraven 4 anys del referèndum català. Des de l'Associació de Joves de Torà, vam voler celebrar aquesta data històrica amb una caminada de 13 km cap al poble d'Ivorra el diumenge 3 d'octubre.

La ruta començava al pati de l'escola, escenari de l'1 d'octubre de 2017, on prèviament al tret d'inici, diverses veïnes del poble van llegir el manifest de l'1 d'octubre del Consell per la República Catalana i d'altres escrits propis. Mercè Garganté, Mercè Mas i Carme Santamaria, moltes gràcies per la vostra col·laboració! Gràcies també a l'Ajuntament de Torà per cedir-nos l'espai i donar-nos suport en l'organització.

L'acte va acollir aproximadament una cinquantena de persones, a més d'un total de 112'60 euros íntegrament destinats a Caixa de Solidaritat. Moltes gràcies per la vostra participació i les vostres aportacions!

Des de l'Associació de Joves continuem treballant en nous projectes pels pròxims mesos. Estigueu atents al nostre instagram [@associaciodejovesdetora](https://www.instagram.com/associaciodejovesdetora) per no perdre cap detall!

PD: Voleu conèixer més sobre la nostra associació? Des de l'oficina jove de la Segarra ens han fet una entrevista recentment que en breus es farà pública a <http://segarrajove.ddl.net/que-vols-saber/participacio-i-associacionisme-1/joves-en-positiu>. No us la perdeu!

roba de casa

modes

a l b e r t

Rita Brau i Rius

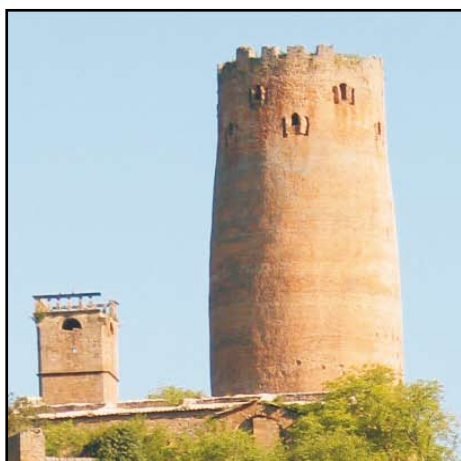
Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

QUEVIURES

Francesc Llordès i Rovira

ESTANC

Plaça Major, 8 · Tel 973 476 055
25753 - SANAÜJA (Lleida)

WWW.

APACTora.org

Fes-te'n soci

Atenció personalitzada per a
avis i/o malalts, a domicili.
Servei de neteja per a
particulars, despatxos,
obra nova...

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
973 55 25 02 - 618 72 88 59
sad_segarra@yahoo.es

Jardineria integral

"SOM LLAVOR"

Truca'ns
658 55 03 76

CAL MAS
DE SANT SERNI

25750 TORÀ | LA SEGARRA | LLEIDA
TEL. 973 473 581 | 676 086 185
FAX 973 473 107 | www.calmas.net

BLAI GABINET DE SERVEIS, SL

PONTS - TEL 973 460 500
TORÀ - TEL. 973 473 155

GESTORIA
ASSEGURANCES

LABORAL-FISCAL
COMPTABILITATS

MAQUINARIA AGRÍCOLA

PESSEBRE VIVENT D'ARDEVOL

**El pessebre d'Ardèvol
torna aquest Nadal**

Des de fa setmanes, el veïnat del nucli d'Ardèvol ha començat a preparar el seu original pessebre. Després d'un any de pausa per la crisi COVID, i amb alguns canvis en la organització de l'esdeveniment, segueixen les ganes de recuperar el caliu i la germanor d'aquests dies nadalencs.

Els 5 dies d'actuació, 26 de desembre, i 1, 2, 8 i 9 de gener, prometen algunes novetats que haureu de descobrir visitant-lo!

Les entrades només es podran comprar online a la web <https://entradessolsones.com/>. Per a més informació podeu visitar la pàgina web del pessebre www.pessebreviventardevol.cat

# jardineria	# plantes i accessoris a l'engròs
# manteniments	# tancaments metàl·lics i de fusta
# gespa natural i artificial	# tractaments fitosanitaris
# podes	# treballs amb fusta
# instal·lació de reg	# venda de sal

Igualada - Catalunya central

www.calhuguet.cat

@roger@calhuguet.cat

655 633 520

93 625 51 43

ENTREVISTA A MARIA

Una dona pagesa i emprenedora de Sanaüja

De quan era petita, a la Maria Casoliva la recordem sempre amb la seva germana Gemma, dues bessones que cridaven l'atenció per ser pràcticament idèntiques i rosses com un fil d'or. Van anar totes dues a estudiar a Girona, però van prendre camins diferents: la Gemma s'ha quedat a viure en un entorn més urbà, i en canvi la Maria va decidir tornar. La seva parella la va acompanyar i avui són pares de dos nens. La tornada a Sanaüja i a la masia de Pinyol va anar acompanyada de tot un projecte professional que ella encapçalaria: continuar amb l'explotació agrícola familiar –cereal i una granja de conills– i emprendre la plantació d'una varietat de poma de muntanya, aprofitant les possibilitats de l'arribada de l'aigua amb el Canal Segarra-Garrigues. La Maria, doncs, havia decidit ser pagesa amb totes les lletres i tot l'orgull d'una tradició que reivindica des d'un punt de vista fresc, actual, decidit i empoderat. Ella és la protagonista, juntament amb altres set dones, del llibre de Laura Saula *Terra de dones. Pageses de Catalunya*, que ja va per la tercera edició. És un llibre deliciós que dona veu a dones joves, amb les idees molt clares i un amor insubornable per la terra i el projecte vital que han escollit.

Quins aspectes han estat determinants per triar el món rural per al teu projecte de vida?

No hi ha hagut un sol factor determinant, sinó un conjunt de diverses coses. Per una banda, a nivell professional, després de provar diverses feines del meu sector -vaig estudiar Ciències ambientals- i també altres feines, no n'hi havia cap que em satisfés. Tot plegat va coincidir amb l'edat de jubilació del meu pare, que suposava l'oportunitat de continuar l'explotació familiar; l'altre és

que simultàniament va sorgir la possibilitat de fer un cultiu nou a la comarca, com serien les pomes, i això em va motivar encara més, perquè d'alguna manera, suposava innovar. I finalment, el que ha estat clau és que a nivell inconscient, l'instint maternal i les ganes de crear una família, també van influir-hi, perquè vaig preferir intentar construir-la al meu poble, una zona rural on jo de petita havia estat molt a gust i crec sincerament que per la canalla, gaudir d'un entorn rural és bàsic.

Què et va fer decidir per la poma de muntanya en un territori, com la Vall del Llobregós, on en principi no se'n tenia tradició?

En aquell moment estava molt en contacte amb el Josep Condal (exalcalde de Sanaüja i que va morir el mes de maig de 2020) i crec que també em va influir la seva passió per la pagesia, cap a Sanaüja, cap el territori i en part m'ho devia encomanar una mica. Això i la facilitat que em van donar a casa per apostar per una

CASOLIVA I ZALDO

cosa així. No et sabia explicar un motiu concret: va coincidir amb el moment de prendre la decisió de si tornava cap a casa i en part, implantar un cultiu nou a la zona, donar-li un valor afegit a les hectàrees que tenim, em va fer decidir per la poma.

Són qüestions que ja es tracten al llibre, però has percebut en algun moment que ser dona et suposava un obstacle per a desenvolupar el teu projecte?

A casa no em van dir mai que no em dediqués a ser pagesa pel fet de ser dona. Sí que he escoltat comentaris d'incredulitat o sorpresa, del tipus "Però tu ja en saps, de portar el tractor?" o bé com ser a un sopar de persones vinculades al món de la pagesia i que una dona em preguntés amb insistència si era jo la que anava i atenia l'explotació i fins i tot el seu marit li ho hagués de confirmar. També anar a una fira agrícola acompanyada del meu pare, i que al mirar alguna màquina o algun tractor, els venedors es dirigissin directament a ell, que havia d'aclarir que la pagesa i la que volia comprar era jo. Però crec que no és que al món rural i a la pagesia hi hagi masclisme, sinó que a la societat també. Falta encara molt camí per recórrer per arribar a la igualtat de gènere..

A la dedicatòria que ens vas fer del teu llibre reivindiques una "pagesia feminista". Estàs en

contacte amb altres dones pageses o teniu algun tipus de xarxa de suport mutu i reivindicació?

Sí, es va muntar una associació de dones al món rural, que entre molts objectius, un dels més importants és el de visibilitzar la dona pagesa, perquè sempre n'hi ha hagut, però moltes vegades han quedat en segon terme o amagades. Per sort, cada dia hi ha més dones titulars de les explotacions i al capdavant de projectes. A més, tenim un grup de whatsapp i altres canals de comunicació interns, que serveixen per compartir opinions, o fins i tot algun problema que puguem tenir, tant a nivell professional com de gènere. És un punt de suport que realment ens va molt bé, ens dona energia i és una forma d'estar unides, ja que de vegades costa trobar al teu voltant o rodalies una altra dona que sigui pagesa amb qui tenir contacte diari. Va molt bé doncs aquest contacte per no sentir-nos soles, per fer difusió i per empoderar-nos.

Ets emprenedora i al capdavant d'un projecte jove, ets mare de família amb nens petits que tindran l'oportunitat de créixer, com ho vas fer tu, en un entorn

rural. Com t'imagines d'aquí a 20 anys?

M'imagino vivint a Sanaüja, espero, seguint amb la meva feina i la meva explotació familiar. I si algun dels meus fills, que ja seran post-adolescents i bastant grans, vol seguir el camí de la pagesia, tindrà tot el meu suport, com el tindrà igualment si vol seguir una altra opció i dedicar-se a un altre sector.

Fa unes setmanes el llibre *Terra de dones* va presentar-se a Sanaüja i si no el teniu, us en recomano fervorosament la lectura. La Maria Casoliva, quan ens en va dedicar un exemplar per casa, va escriure-hi: "Per un món rural i una pagesia digna, justa i feminista. Visca les dones del món rural". I jo ho ratifico i afegeixo altre cop: Visca!!

Maria Garganté

UNA GRAN DIADA

Èxit de participació en la segona Diada del Setge de Castellfollit de Riubregós

Dissabte 23 d'octubre va tenir lloc la segona edició de la Diada del Setge de Castellfollit de Riubregós, la festa que commemora la batalla que, entre el 17 i el 24 d'octubre de 1822, va destruir totalment aquesta població, un episodi de gran importància històrica que va tenir lloc durant l'anomenat Trienni Lliberal.

Sota l'organització de l'associació cultural Castro Folit, la Diada va aplegar una notable participació. Al matí, un centenar de persones va caminar per la Ruta del Setge: un recorregut, de prop de set quilòmetres, pels principals punts on es van desenvolupar els fets de 1822. El sol, esplèndid, i les explicacions de l'imprescindible Mingo Noquera van fer ben amena la caminada. El punt final de la ruta va ser el castell de Sant Esteve i el premi per als caminants, una botifarrada. La matinal, doncs, no podia acabar millor.

La part més cultural de la segona Diada del Setge va tenir lloc durant la tarda i el vespre, a la

plaça Major de Castellfollit de Riubregós. Sota les voltes d'aquest emblemàtic indret s'hi podia llegir un relat resumit del setge de 1822, acompanyat dels dibuixos del sanaügend Jordi Bibià. Els grallers de la vila, dirigits per Carles Llongueras, van obrir l'acte, que va comptar amb una molt bona concurrència. "Fa 199 anys, Castellfollit estava totalment destruït i condemnat a no existir mai més. I aquí estem. Per això, aquesta Diada commemora, per damunt de tot, la vida. Enlloc com aquí podem celebrar la vida", deia el president de Castro Folit, Albert Fibla, poc abans de presentar un vídeo en el qual es van poder llegir els noms dels quinze castellfollitencs que van morir durant el setge de 1822 lluitant amb l'exèrcit reialista. Després, el jurista, polític i estudiós del carlisme, Jaume Moya, va oferir la conferència *1822-1876: mig segle de trifulgues a Castellfollit de Riubregós*. L'acte, que va comptar amb la presència de Francesc Serra, delegat del Departament de Cultura de la Generalitat a la Catalunya Central, es va tancar amb una lluïda teatralització: els actors Jordi Servitje i Xevi Blancafort van fer tornar a Castellfollit els dos protagonistes principals del setge, Ramonillo i el general Espoz y Mina.

L'any vinent serà el del bicentenari del setge de Castellfollit de Riubregós (1822-2022), un fet que, a parer de l'associació cultural Castro Folit, suposa una oportunitat immillorable de donar visibilitat a la població de la Vall del Llobregós.

Albert Fibla

CASTELLFOLLIT DE RIUBREGÓS

1822-1876: MIG SEGLE DE TRIFULGUES

Castellfollit de Riubregós es troba en la intersecció de dos camins estratègics: el Camí Reial (o Ral) que baixant de l'Alt Urgell enllaça amb la vall del Llobregós entre Ponts, Calaf i Igualada, i el Camí de la Sal, que comunicava Cardona, el Santuari de Pinós i Cervera, per enllaçar també amb les vies cap a la costa. Aquesta posició n'ha fet al llarg dels segles un lloc de llarga tradició de traginers, avesats als camins feréstecs, carregats de mercaderies de valor, bons coneixedors de les contrades i preparats i ben armats per defensar-se de bandolers i salta-marges.

Ahora, la posició estratègica de Castellfollit té també especial rellevància al segle XIX pel control sobre el territori: porta de la muntanya rebel, punt de pas obligat per avançar cap a la Seu d'Urgell, on s'establí la Regència d'Urgell durant l'alçament reialista, o cap a la vall del Llanera, l'Alta Segarra i Solsona, l'anomenat "forat negre", terreny de refugi, corredisses i trifulgues durant les carlinades.

A tot això, se li suma el fet de ser punt de gran influència eclesial, resistència als canvis socials i polítics que portaran les idees lliberals: a banda del Priorat de Santa Maria, rep la influència de tres grans centres de reacció, com són els santuaris de la Mare de Déu de Pinós i el de la Verge Nena del Miracle, el convent de Sant Ramon, la canònica de Guissona i parròquies d'explícita militància reaccionària, com la de Llanera o la d'Ardèvol. Tots ells, púlpits d'adoctrinament en defensa de la tradició i de la monarquia absoluta, del dret diví i la resistència a les desamortitzacions. Molts dels anomenats "capellans trabucaires", armats de breviar i trabuc, vestits amb sotana i boina i

cantant els goigs del Roser, protagonitzen molts d'aquells fets d'armes: Antonio Marañón, dit "el Trapense", Melcior Prat, rector de Llanera, mossèn Titllo, mossèn Rossell, el frare Salvador i, per damunt de tots, Mossèn Benet, dit "el Cap de Bou", en són clars exponents.

A més, l'aristocràcia rural també juga el seu paper en defensa dels privilegis polítics i econòmics i de les terres que també corren perill

carlinada. Aquell claustre de professors, que anunciava orgullosa en presència de Ferran VII allò de "*lejos de nosotros la peligrosa novedad de discurrir*", tingué també gran influència en els fets de 1822, i els posteriors alçaments en defensa de l'Altar i el Tron. Vinculat a ells, se situa la figura fascinant de Josefina de Commerford, activa durant la revolta reialista i cabdill durant l'alçament dels malcontents de 1827.

de passar a ser expropiades i subhastades. En aquestes contrades, dues són les principals famílies que marcaran els fets del segle: els Tristany d'Ardèvol, senyors d'Altet, i els Riquer del mas Bassols, marquesos de Dávalos. A aquestes dues nissagues cal afegir d'altres famílies vinculades a aquests dos grans casals amb llaços de parentesc i vincles seculars (els Morros de Pinós, els Oliva de Vallmanya, els Vilella de Sanaüja, els Xuriguera de Biosca, etc).

Per últim, també juga el seu paper la intel·lectualitat reaccionària del claustre de la Universitat de Cervera, especialment vigorosa durant la guerra dels malcontents i la primera

Per tot plegat, en un lloc com Castellfollit de Riubregós, on es barregen traginers i contrabandistes, capellans trabucaires i frares exaltats, aristòcrates en decadència i catedràtics reaccionaris, porta entre la muntanya i la plana i camí de pas de preuades mercaderies i poderosos exèrcits, les trifulgues del segle XIX tingueren un dels principals escenaris.

Entre els noms propis destaca, per sobre de tots, el de Francesc Badals, dit en "Ramonillo". Al capdavant del seu propi exèrcit de camperols, irritats per les males collites i els nous impostos, i abrandats per les consignes des dels púlpits, es feu amo i senyor d'aquests encon-

torns de l'Alta Segarra durant l'alçament absolutista de 1822 contra el Trienni Liberal. El seu paper als combats de Cervera, on maldà per cremar-ne la Universitat on s'havien refugiat els milicians resistents, al Santuari de Sant Ramon i, molt especialment, durant el setge de Castellfolliot, fou clau. Més endavant, els fets de Balaguer, on les tropes reialistes no van esperar a un nou setge per part de les tropes de Mina i van deixar la ciutat desprotegida, i el seu empresonament i un judici de guerra a la Seu ocupada per la Regència d'Urgell, acaben de qüestionar la seva figura, que no obstant ha passat a la història amb perfil propi.

Però més enllà d'en Ramonillo,

que el general Roten afusellà el prior Fornells (1822), i Isidre, capità d'infanteria de les tropes carlistes durant la guerra dels Set Anys.

També imprescindibles són els irreductibles Tristany, d'Ardèvol, protagonistes de tots els episodis bèl·lics entre la Guerra dels Segadors i la Tercera Carlinada: els germans Miquel, dit "el Manco", i Benet "el Canonge General" o "el Cap de Bou", i els seus nebots, l'Antoni, Francesc, Ramon, Miquel i, sobretot, Rafael, General dels exèrcits durant la Tercera Carlinada.

Potser menys bel·licosos, però molt més propers, són la nissaga dels Riquer, marquesos de Dávalos, i amos de cal Bassols, també dita cal Marquès, casa pairal emplaçada

prengué el sabre del pare i marxà de voluntari a la muntanya a unir-se a les partides carlistes de la Tercera Carlinada (tot i que fou retornat pels propis carlins a casa, per ordres del seu pare des de l'exili).

Tot plegat, peripècies i corre-disses succeïdes al llarg del mig segle que va des de l'alçament dels reialistes fins el final de la tercera carlinada, passant per la revolta dels malcontents, la primera carlinada o Guerra dels Set Anys, la segona o "dels Matiners" i la dita "guerra dels Tristany", i que tenen escenaris de primera línia en el nostre territori. El castell de Sant Esteve de Castellfolliot de Riubregós i les torres que l'envolten, les restes de la "*choza de piedra*" a la partida d'Empujariols, des d'on el general Mina dirigí el setge, són principals enclavaments. Ben a prop, la torre del castell d'Ivorra, el casalot de la Morera, que encara conserva bona part de la planta, i els ruïnosa castells de l'Aguda, Biosca i Sanaüja també en són bones mostres, com també ho és el de Calaf (dels pocs han estat restaurat després d'aquells fets).

També grans pairalies com can Puigpelat, a la Molsosa, seu de la Segona Brigada de l'exèrcit isabelí l'any 1836, o les citades cal Morros, cal Tristany o cal Marquès, també dita cal Bassols, són escenaris que parlen de tot plegat. Entre uns i altres, també els boscos espessos dels seus voltants, refugi dels guerrillers carlins i punts de sortida de les escaramusses que assetjaven les forces regulars isabelines, i llocs com la font de l'Auró, on caigué ferit de mort el capità Antoni Tristany.

Tot plegat, pedres i arbres, ruïnes i boscos, camps i obagues, llocs on val la pena badoquejar i parar l'orella, potser amatent a tornar a escolar el sinistre xiulet de mossèn Benet, que s'empesca alguna nova batussa, o el ressò d'alguna arenga marcial del sempre imprevisible Ramonillo...

Jaume Moya

també cal recordar els noms sorgits de nissagues estretament vinculades a Castellfolliot: els Morros, des de la casa pairal del terme de Pinós, una branca de la qual es trasllada al poble, amb l'enllaç de Josep Morros amb la pubilla de cal Badals, també en són protagonistes. Destaquen Jaume Morros, que participà en la guerra declarada contra el francès que l'any 1811 saqueja el poble de Pinós i cala foc al santuari, i tres dels seus fills: Vicenç, que va participar activament a l'alçament reialista, sota comandament de mossèn Benet Tristany i de Ramonillo, i ferit durant la primera carlinada; Magí, prior del santuari de Pinós després

a l'altre costat del Llobregós. Entre tots destaquen Francisco Borja de Riquer i Gallegos, àlies "Don Panxo", cabdill carlista mort per la ira dels milicians toranesos, que al desembre de 1838 li preparen una emboscada i l'assassinen a tocar del solitari Hostalet del Vent, al lloc on avui trobem "la Creu del Marquès". També el seu fill, el general Martí de Riquer, que combaté a les files del temible mossèn Benet i a qui les derrotes dels carlistes li van provocar la ruïna i l'exili a França (d'on no retornà fins l'any 1875), i el seu net, Alexandre de Riquer, uns dels principals artistes del modernisme català, que amb setze anys

40

anys

2.080 setmanes

14.610 dies

(≡) **Prensa Comarcal**

RIGOR
SERIOSITAT
FIDELITAT
LLEIALTAT
PROPERA
PRÒXIMA
DE CASA
TERRITORI
ORGULL
COMARCA
MUNICIPI
POBLE
POPULAR
CULTURA
LLENGUA
NOTÍCIA
REPORTATGE
TREBALL
CONNEXIÓ
IMMEDIATESA
CONeixEMENT
ESPORTS
PRESENCIA
INNOVACIÓ
ACTUALITAT
REFLEX
SOCIETAT
PERIODISME
INDEPENDENT
MILITANT
AUDIÈNCIA
LECTORS
INFORMACIÓ
AGENDA
TEIXIT
TRANSVERSALITAT
ARTICLES
SERVEI
ESSENCIAL
DINAMISME
PAPER
FOTO
CREDIBILITAT
IDENTITAT...

CAMPANYA DE NADAL

Càritas Interparroquial de Torà ha engegat la campanya de Nadal per tal de recaptar aliments i ajudar les necessitats de les famílies que, un cop valorades, reben assistència d'aquesta entitat social, d'acord amb els serveis socials del Consell Comarcal a través de l'Ajuntament. Els aliments es poden portar als locals de Càritas els dimecres a la tarda i els dissabtes al matí. Per altra part, com cada any, també es rifarà una panera per recaptar fons per a l'entitat.

Un dels serveis de Càritas és la botiga de roba de segona mà oberta a tothom. La roba que queda als armaris i que ja no es fa servir, el millor reciclatge és la reutilització. Moltes famílies la donen a Càritas i aquesta entitat, després de condicionarla, la posa a la venda a un preu molt assequible per a qualsevol persona. És la millor destinació que es pot donar a la roba, no llançar-la a les escombraries sinó destinar-la a la reutilització. Si necessites uns pantalons, un jersei, una camisa, un abric o roba de llit, vine a la botiga de roba de segona mà de Càritas. Hi trobaràs de tot i a bon preu! Faràs un gest solidari i ajudaràs a millorar el medi ambient.

Recapta d'aliments i venda de roba

RECAPTA D'ALIMENTS

El recapte d'aliments, com altres entitats d'arreu del país, es pot fer de dues maneres:
podeu portar els diners per comprar-los
o portar els aliments a la seu de Càritas
(plaça del Vall, 15)

Dimecres a partir de les 17h
Dissabtes a partir de les 11h

**Dóna
aliments**

Moltes gràcies, en nom de les famílies necessitades!!!

La campanya de Nadal:

- 1.- Arbre de Nadal guarnit amb els nostres desitjos
- 2.- Rifa d'una gran panera

Transports
MOLINS

transportsmolins@gmail.com

Jordi 652 106 427
c/ Nou, 6 - 25750 Torà

**Taller SANTI
SANAÜJA**

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

JORNADES EUROPEES DEL PATRIMONI

Torà es va sumar, els dies 8, 9 i 10 d'octubre, a una nova edició de les Jornades Europees de Patrimoni (JEP) que pretenen donar a conèixer el patrimoni històric i la cultura local de cada lloc. És una iniciativa del Consell d'Europa i la Comissió Europea que fa 30 anys que s'organitza a Catalunya.

L'APACT va assumir, una vegada més, aquesta proposta i va organitzar dues activitats, una de les quals fou la visita guiada als dos aqüeductes d'aigua

També es varen fer visites guiades al museu de la Fusteria "Cal Venturera", centenària fusteria del poble on els besavis del Jaume Mas, actual propietari, ja exercien aquest ofici i on ell ha conservat totes els eines i les exposa explicant la funció de cada una.

Per segon any consecutiu i a causa de la Covid no es van poder dur a terme les jornades de portes obertes amb visites guiades a la Torre de Vallferosa, que segurament haurien aplegat un bon nombre de visitants.

Ramon Torné

que tenim a Torà: el dels Frares que portava l'aigua al convent de Sant Antoni des de la font que hi havia a la costeta de cal Marxant (on avui hi ha el pou d'aigua que en subministra al poble), i l'altre aqüeducte que antigament conduïa l'aigua de la font de cal Porta a la plaça de la Font.

L'altra activitat va ser les visites guiades a l'exposició de cal Gegó "De gota en gota, aprofitant l'aigua", una mostra per conèixer millor com aprofitem l'aigua, les fonts que tenim al terme, l'abastament del qual disposem, i una exposició d'estrís i atuells relacionats amb l'aigua, a més de fotografies i vídeos explicatius.

LA DANSA DEL ROSER A BARCELONA

El propassat 24 de setembre, festivitat de la Mare de Déu de la Mercè, Festa Major de Barcelona, va fer 22 anys que s'hi va ballar la dansa del Roser de Torà.

Recordant aquells moments, tot va començar quan des de la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona van convidar al poble de Torà, a través del nostre Ajuntament, a ballar-la en aquella data de 1999 en la seva Festa Major.

L'Ajuntament, a fi de poder complir amb la invitació, va contactar amb els Priors i Piores que ho eren en aquell moment o altres que ja ho havien fet per a poder formar el grup de balladors, però en va resultar que alguns, al ser un dia laborable (era un divendres) no podien anar-hi per motius de treball, estudis o altres. Aleshores va ser quan es va contactar amb altres veïns del poble a fi de poder formar el grup.

Al final, el quadre de Priors i Piores va estar compost per: Ramon Codina Cisquella, Jaume Mas Torrescasana, Ramona Creus Esteve i Teresa Fornell Pla, com a casats, i Ramon Oliva

Riera, Toni Torres Crespo, Elena Cuné Masanés i M. Alba Alsina Testagorda com a solteres.

La dansa es va ballar, amb tota lluïdesa, al matí davant de la catedral i a la tarda a la plaça de Sant Jaume davant del palau de la Generalitat de Catalunya i amb molta assistència de públic.

També cal dir, que la bandera de la Confraria del Roser, en el moment de ballar la dansa, va ser portada per les toraneses Joaquina Duran Eroles, Maria Sala Mases i Trini Riu Bach.

Aprofitant aquest record, ja que parlem de la dansa del Roser, esperem que el proper primer diumenge de maig, festivitat del Roser, és pugui tornar a celebrar amb la ballada de la dansa a la plaça del Pati, perquè penso que si no és fa així, ja que l'any passat no és va celebrar pel tema covid i aquest que sí que es podia tampoc es va fer, i d'acord també amb l'article publicat en aquesta revista del mes de juny d'enguany en el que, en l'apartat opinions "Patrimoni en ruïnes", parla de les nostres tradicions patrimonials "i no tot és culpa de la covid" per no celebrar-les, anirem perdent les nostres arrels i tradicions.

Jaume Mas i Torrescasana

TESTIMONI

He anat com a testimoni a un judici penal per robatori amb agressió, testimoni de la víctima a la qual vaig auxiliar poc després dels fets i l'he acompanyat en la seva recuperació. Li van trencat el cap amb una jardinera del carrer. No era la primera vegada que testimoniava en un judici, però ha estat el primer cop que he sortit amb seriosos dubtes sobre l'efectivitat i equanimitat de la justícia.

La víctima havia estat agredida i robada per dues persones, una de les quals era fill d'un polític, que en un primer moment va intentar comprar la víctima oferint-li diners a canvi de retirar la denúncia. Les persones que havien contemplat l'agressió directament havien declarat davant la policia i també en seu judicial durant la instrucció del procés, però ara, en el judici que s'havia de celebrar cinc anys i mig més tard, aquests testimonis no han volgut declarar dient que no se'n recordaven de res i no volien declarar davant els agressors.

Abans del judici els advocats i el fiscal van intentar arribar a un acord. El fiscal proposava absoldre el fill del polític i que l'altre es declarés culpable i pagués a la víctima 1.000 euros en còmodes terminis, ja que és insolvent. No hi podia haver acord, no era de justícia encara que els agressors ja s'havien posat d'acord prèviament amb la fiscalia, i l'agredit no ho va admetre.

Jo no sé si és normal, però en plena negociació també va intervenir el jutge, el qual no solament no va admetre el meu testimoni, sinó que em va etzibar alguna cosa així com "vostè dediqui's a fer misses, que no entén res del funcionament de la

justícia". Una falta de respecte a un testimoni que em va deixar estorat. A més, el mateix jutge va forçar la víctima a acceptar el pacte que proposava el fiscal, amb l'amenaça de què si anaven a judici, l'allargaria el que convingués i segurament hi hauria absolució per a tots dos agressors i la víctima sense indemnització. No va tenir més remei que acceptar el pacte: absolució del fill del polític i rebre, a presumptes terminis, una minsa compensació econòmica. Estava tot tan decidit que fins i tot el condemnat insolvent va pagar el primer termini en aquell mateix moment. Ja venia preparat. Tot un detall!

Com a cirereta del pastís, en acabar l'acte, el jutge va acomiadar als presents donant les gràcies al lletrat, però només a l'advocat dels agressors. Un altre detall!

Per finalitzar, dues postilles: parafrasejant una dita popular, "crec en la justícia però no crec en els jutges". La segona, és que ara, a més de fer misses, entenc perfectament el funcionament d'aquesta mena de 'justícia'.

Fermí Manteca

Ctra. de Calaf, 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 473 125
25750 - Torà

Av. Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 - Guissona

CERÀMICA RAJOLES ARTICLES SANEJAMENT CEMENTS

Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÛJA

Plaça de la Creu
TORÀ

LA LLETRA H

La *h* és l'única lletra del nostre alfabet que no té so. Si tenim en compte que les lletres són la representació dels sons de la parla, la lletra *hac* no té cap funció pel fet que no representa cap so. En aquest sentit és totalment inútil. I cal, així doncs, que ens preguntem perquè mantenim aquest signe sobrant que l'únic que aconsegueix és generar dubtes ortogràfics.

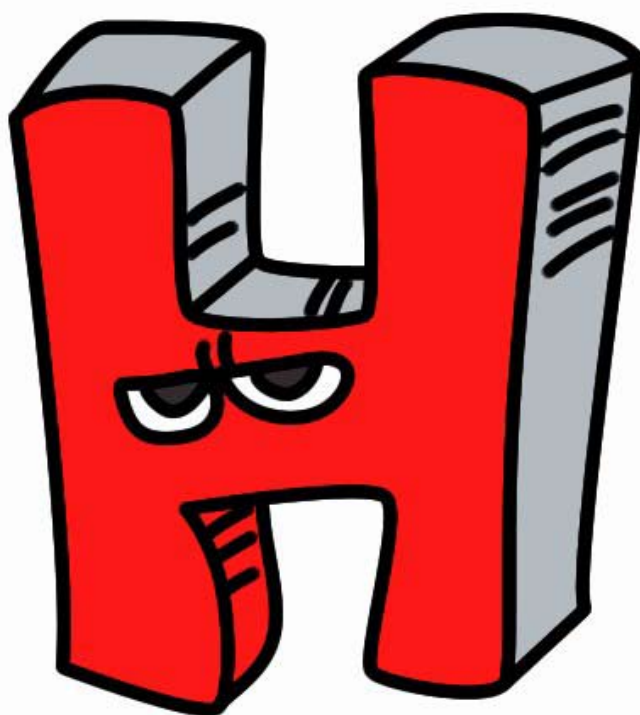
No obstant això, existeixen certs idiomes en què la lletra és pronunciable. Fixem-nos, per exemple, en l'anglès. En la paraula *hockey* observem que la *h* inicial es pronuncia, i precisament de la mateixa manera que la jota del castellà que trobem en *Jai-me*, per exemple. Aquest so es representa [h] i és, concretament segons la fonètica —que és la part de la lingüística que estudia els sons—, un so aspirat.

Recordem que hem dit que la *h* en català no sona. Doncs bé, hem d'admetre que no sempre és així, atès que en algunes paraules podem trobar la *h* “aspirada” —el so de la *h* anglesa o la *j* castellana. Trobem en català exemples d'aquesta *hac* que sona en interjeccions com *ehem* o en préstecs d'altres llengües, com *halar*. No obstant això, més enllà d'aquests casos reduïts, l'*hac* pròpia del català sempre ha estat una lletra insonora.

Històricament, se sap que en llatí havia estat una lletra sonora i que es pronunciava com una aspiració, semblantment al so de l'anglès o del castellà —tot i que l'articulació del so era un poc diferent. La qüestió és que era un so l'aspiració del qual va anar relaxant-se al llarg dels segles fins a perdre la sonoritat per complet. Els estudiosos consideren que als últims temps de la República romana (509 a. C – 27 a. C) el so ja s'havia perdut. Per tant, és una lletra que fa més de 2.000 anys

que no sona! I tot i així s'ha mantingut i traspassat a les múltiples llengües romàniques.

Els filòlegs han mantingut des de temps immemorials dues posicions vers el fenomen; o mantenir-la o eliminar-la. Pompeu Fabra, venerable lingüista, va proposar la supressió de la lletra. Per

ell, les *hacs* eren “símbols perfectament inútils, que no responen a cap necessitat actual de les llengües romàniques” (1r Congrés Internacional de la Llengua Catalana, 1906). Tanmateix, la proposta no va prosperar per la notable oposició de lingüistes conservadors.

Que el lector jutgi quina posició és més lícita, si convé mantenir la lletra per ser coherents amb la tradició o cal eliminar-la i així simplificar l'ortografia.

Adrià Castellà Jou

Gaudim La GROSSA

de Cap d'Any

200.000 €
PER BITELET DE 10 €

Loteries de Catalunya
Tria-les. Tots hi guanyem

EL PERDÓ

Les males decisions són aquelles que, ja sigui ràpid o més lentament a la nostra vida, ens aboquen indefectiblement al fracàs com a persones. Són sovint decisions preses en solitud, sense premeditació, sense pensar. El fracàs vital, sovint obviat perquè en som incapaços de afrontar-lo, restarà com una brutícia o una cicatriu mal curada a les nostres pells. Tots ens equivoquem, és inherent a la humanitat, a nosaltres com a persones. Viure potser és equivocar-se constantment, i aquesta és la gran tragèdia humana, que sovint s'amplifica desmesuradament quan implica a altres persones, ja sigui perquè ens envolten i les nostres decisions els afecten, ja sigui perquè en la pulsio dels actes no pensem com els afectarà. Decidim tàcticament i poques vegades pensem en la estratègia.

Al fons de la Vall de Forest, avui plena de boira, penso en els errors, els meus. Errors vitals i també errors de càlcul.

Escriure l'altre dia l'article sobre l'exbisbe va ser fàcil. L'humor, quan és sintètic, és bo, exorcitza, ajuda a empassar les desgràcies pròpies i d'altri, treu pes a les tragèdies vitals i ens ajuda a pair-les. Però avui, assegut exactament a la mateixa taula que la darrera vegada, m'agradaria

**Tots ens equivoquem,
és inherent a la
humanitat, a nosaltres
com a persones**

disculpar-me. És curiós, disculpar-se no està de moda. Ho faig.

Em pregunto el següent: algú de nosaltres, jo mateix que subscric aquests articles, vaig pensar mai en les decisions del bisbe? No. No

deuria ser fàcil emprendre totes les passes que l'han portat de ser bisbe a tornar-se algú normal, i sense valorar això, vaig treure-hi punta. Potser la seva decisió, fonamentada i ponderada, ens va semblar aberrant i fins i tot ridícula, però pot ser que ell, fent aquest pas sols hagi fet una cosa amb la qual tots ens enfrontem molts cops en aquesta vida, i poques en trèiem l'entrellat: la resposta o l'acte correcte. La ira contra nosaltres mateixos, les passions, ens aparten sovint del centre dels nostres actes, i convertim en una tragèdia descontrolada, grega, el que hauria de ser una decisió i un acte fet a consciència, que, sense conèixer-lo, crec que és el que potser en Xavier ha fet.

Equivocar-nos i tenir un accident vital per la por a pensar més enllà, estavellar-se contra una realitat de la qual sovint tots escapem, confrontar-nos a nosaltres mateixos amb el deure que no és més que ser sincers amb nosaltres, és una constant, i sentir-se miserable dins l'error sense possibilitat de reparar els nostres actes és potser la pena més gran que hom pot sentir;

LEDS C4⁺

outlet
BOTIGA

De dilluns a divendres de 9.00h a 14.00h

Dissabtes de 10.00h a 14.00h

Afores s/n, Torà
973 468 121

aquesta i, el que és pitjor, el saber que has de continuar convivint amb errors que molt sovint són complicadíssims de gestionar.

La immensa lliçó que sovint oblidem i que encara més sovint exigim als demés, és la seva capacitat de perdó. Com a homes i dones, ens cal el perdó d'altri davant els nostres fets, les nostres culpes per alleugerir el pes de les males passes que ens han portat a atzucacs vitals que ens acompanyaran fins el moment darrer de la nostra mort, i el Perdó, això que exigim als demés, és el que nosaltres ens hauríem d'aplicar en donar als altres. Es això i res més el que ens lliurarà del pes de les equivocacions, les traïcions, els mals passos en els que com a homes persistim.

Per aquesta raó, crec que és de rebut, que després de l'article del darrer número, és bo, demanar-lo en el meu cas, al Xavier.

Ens acostem a Nadal, i rectificar és de savis. Des d'aquí dalt, envoltat per la boira i el fred humit que et cala els ossos, jo també esclau darrerament de decisions equivocades, us demano que sigueu feliços, però sobretot, que feu feliços als demés, que sigueu capaços de rectificar quan cal, que obriu els cors i perdoneu, i sigueu indulgents també amb vosaltres mateixos i us perdoneu, perquè sempre serà des de dins cap al món que el perdó perviurà i ens farà forts.

Jordi Prat i Morgades

CONSTRUCCIONS I REFORMES

M. COBERÓ - X. TORNÉ

els paletes del Llobregós

Tel. 620109517 - 690311965

EL CATALÀ EN PERILL

És del tot cert que si una llengua no l'usem amb regularitat, hi ha el perill que desaparegui del mapa. I això és el que està passant amb el català encara que sembli que no pugui ser. Hem arribat al límit i això ho avalen les darreres enquestes al respecte. Segons dades de la Plataforma per la Llengua, tan sols el 14% dels alumnes de secundària i el 35% dels de primària, parlen català al pati o en zones urbanes dels seus

en fem tots nosaltres i les noves generacions que pugen en general, i també pel fet que el jovent d'ara viu en un entorn audiovisual i comunicatiu altament descatalanitzat, fet que ens va molt en contra. Per sort en l'àmbit rural les dades són més favorables i l'ús del català és majoritari.

Aquesta caiguda de l'ús social de la nostra llengua ho pagarem car i ho sabem, per tant cal que ens posem tots les piles per mirar de revertir

la situació quan més aviat millor. Cal que ens impliquem tots, des d'educadors, agents socials i, com no, des de dins de l'àmbit familiar.

Com he dit abans, uns dels problemes que s'ha de solucionar és el baix percentatge de català en el sector audiovisual i per tant cal pressionar el govern de Madrid i que no ens toregin més amb falses promeses que després no compleixen. Si els fem falta per aprovar els pressupostos espanyols, fem valer la nostra força i obliguem-los a què respectin la nostra

llengua i que no la marginin més.

Si ho fem així en tindrem molt de guanyat i de rebot aconseguirem que les noves generacions parlin i usin el català amb regularitat. El futur de la nostra llengua depèn de tots nosaltres. Si ens encantem ens passaran per sobre i això no ens ho podem permetre ni ara ni mai. Hem de recuperar l'autoestima que hem perdut vers la nostra llengua i és del tot necessari un canvi d'actitud de tots els catalanoparlants i això serà cabdal per salvar el català. Encara hi som a temps; doncs de cara a la feina i a fer servir el català tant com puguem i endavant.

Josep Verdés

pobles o ciutats, com parcs i jardins. També hi ha més dades preocupants, només el 32'4% de la població fa servir habitualment el català i 8 de cada 10 catalanoparlants canvien de llengua quan els parlen en castellà. A mi això em passa sovint i no sé si és perquè ens han educat així o per algun altre motiu. Em trobo amb algun castellanoparlant que sé que entén el català i inconscientment comença la conversa i patapam, canvia al castellà quasi sense voler. No ho hem de fer de cap de les maneres, jo el primer, si volem que la nostra llengua perduri en el temps. Aquests últims anys el català ha perdut mig milió de parlants i la culpa la té la deixadesa i la marginació per part de les administracions públiques, també pel poc ús que

DEL CANVI CLIMÀTIC AL PAGÈS INEXISTENT

Arribem a final d'any amb la sensació d'haver anticipat sovint alguns dels fets polítics o socials que ara es confirmen com a dolents o directament catastròfics. Parlo ara de la cimera del canvi climàtic, dita COP26, que s'ha celebrat a Glasgow, però també ho podria fer de les conseqüències de l'etapa Bartomeu al Barça o la negociació dels pressupostos generals de l'Estat.

Que a Glasgow s'hi ha produït un esdeveniment molt important, pel que s'hi discuteix, crec que està fora de dubte. I que aquest va associat a una mandra compartida i a un poc interès de la comunitat internacional per celebrar-lo, també s'ha fet evident. Vist, a més, que la cimera ha estat postposada un any per la pandèmia sense que la "urgència climàtica" se'n ressentís.

Com sempre passa, per aconseguir consensos de cara a la galeria a l'últim minut, després s'han hagut de pair grans decepcions a corre-cuita. Uns passos tímids cap a fixar mesures contra l'emissió de carboni i l'ús dels combustibles fòssils. Tot i que segurament sorgeixen d'un món eteri fet de bones intencions, aquestes mai no acaben d'arribar al replà dels fets concrets. I tot, en gran part, per evitar el boicot de la Xina i l'Índia, els grans contaminadors superpoblats. De les cròniques dels fets, un arriba a la conclusió que s'ha fet una mica de bla, bla, bla i que, mentre Europa avança i s'apreta les costures per complir relativament, les grans economies contaminadores se'n desmarquen com l'Oréal, "porque yo lo valgo".

I mentrestant, trepitjant el camp d'allò concret, l'agricultura i la ramaderia catalana, per exemple, seguirà patint tot tipus d'escanyaments en favor de la reducció d'emissions. Lluny de posar en valor els esforços fets pels diferents sectors, s'embolcalla cap al pagès un discurs acusatori de poca sostenibilitat, comprant acríticament marcs mentals que inoculen la idea que el gran problema, simplificant-ho, és el metà que emeten

les vaques, sense relativitzar-ho en relació a la desforestació, el querosè, la indústria o el transport per carretera.

En aquest ofegat de la Segarra d'idees, cal no oblidar que amb l'últim govern autonòmic constituït, el sector agropecuari ja va perdre el nom: el Departament d'Agricultura es diu ara d'"Acció

climàtica, Alimentació i Agenda rural". Si el nom fa la cosa, on queda la ramaderia i l'agricultura per al món polític?

Sempre em fan gràcia els reportatges sobre el pretès sector agrícola que fan alguns mitjans: que si un petit pastor amb quatre ovelles al Pirineu, que si un productor de formatge ecològic o una vaca que ha atacat un excursionista; tot molt folklòric. En el fons, però, aquest tríptic representa la perpetuació d'una imatge distorsionada i molt minoritària del que és el món rural.

En canvi, explicar que una granja ben ordenada no és res més que el corral de sempre però amb més garanties sanitàries, això no ven. Representa potser el 90% de la realitat del sector, però com que no correspon amb el marc mental urbà, es perpetua una imatge pueril del món rural, com si a tot Catalunya el clima hi permetés les pastures de muntanya i, en anar a comprar aliments, tothom fos més militant que no pas consumidor.

A ESTUDI

A l'antepenúltima pàgina, en les fotografies per recordar, el Llobregós Informatiu sovint ens obsequia amb imatges que fan referència a grups d'escolars. No obstant això, crec que tots els fills de la guerra i dels primers anys de postguerra devien tenir aquella fotografia individual (a vegades amb germans) en què apareixien retratats asseguts rere un pupitre i davant d'un mapa d'Espanya amb les regions ben definides; tot acompanyat d'un "atrezzo" on

hi solien concórrer un globus terraqüi, l'"enciclopèdia escolar" (que no anava més enllà d'un llibre de text de dubtosa credibilitat) i, en ocasions, un crucifix (a vegades escortat per dos lladregots el nom dels quals prefereixo obviar).

El pare, en Jaume Vilagut, me n'havia parlat algunes vegades de l'escola. Ell, malauradament, com molts altres coetanis, no va gaudir de gaires oportunitats formatives i hagué de conformar-se amb una trajectòria acadèmica escarransida. Com

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÜJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

C/ La Sort, nº 1 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA i TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil nº 1, 2on, 4ª edifici Molí. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÜJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

Aquella generació, i fins i tot l'anterior, feien servir l'expressió "anar a estudi" per referir-se a acudir a l'escola.

moltes persones de la seva generació, trobà en la vida mateixa les millors lliçons.

Aquella generació, i fins i tot l'anterior, feien servir l'expressió "anar a estudi" per referir-se a acudir a l'escola. Avui dia ha quedat eradicada, com també la que usualment fèiem servir els "baby boomers": anar a col·legi. A la vegada, aquella construcció donava peu a una altra a què el pare recorria sovint quan volia referir-se a quelcom que s'escapava, com ara uns cigrons del plat, que "fugien d'estudi". Una ràpida consulta al diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans m'ha permès constatar que gairebé totes estan homologades, tot i que el "fugir d'estudi" és equiparable al "fer campana", també certificat per l'entitat lletrada de referència.

De les vivències escolars que el pare em traslladà me n'han quedat gravades dues anècdotes. La primera fa referència a un professor que exhibia una particular manera de premiar els alumnes i que consistia a atorgar punts per determinades tasques. El docent corresponia la obediència de la canalla assignant-los una capriciosa puntuació. Així, si al mestre (definició preferida també de l'època i que, amb el pas dels anys, ha caigut en desús) li abellia que algú li anés a omplir el cànir d'aigua, en tornar li deia que havia guanyat cinquanta punts, per exemple. O si un company es prestava a espolsar l'esborrador del guix acumulat li podien correspondre un centenar de

punts, si el tutor així ho considerava. El que mai no va saber descobrir el pare, ni molt probablement cap dels nois de l'au-

la (l'educació mixta no s'estilava en aquells anys de postguerra), era la utilitat dels punts, atès que mai no hi va haver cap tipus de compensació per aquella collita obtinguda; que, d'altra banda, tampoc no quedava enregistrada enlloc.

La segona de les anècdotes encara em continua provocant hilaritat cada vegada que la recordo. Es veu que, a l'hora de l'esbarjo, la canalla sortia a jugar a un espai que hi havia davant l'escola i en què hi havia un lledoner. Segons el mateix diccionari esmentat, el fruit d'aquest arbre és negre, comestible però poc apreciat. Tot i això, sospito que en aquella època en què els estómacs eren magres aquests fruits no devien ser desestimats de manera tan frívola. Pel que m'explicava el pare, quan eren madurs, els nens els recollien del terra i se'ls menjaven, atès que eren força dolços. El problema és que, si coneixeu bé l'aspecte, forma i mida d'un lledó, sabreu que és fàcil de confondre amb les deposicions ovines. Si a això hi afegim que era freqüent que les ovelles haguessin passat per aquell mateix indret, ja us podeu imaginar que, en més d'una ocasió, algun dels nens patia un desengany. Un bastant desagradable desengany...

Jordi Vilagut

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS
Prats Serrat
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
TRANSPORT ESCOLAR
GRUPS PARTICULARS

AUTOCARS PRATS SERRAT
C/ Calaf, Nau 2 - 25750. Torà. LLEIDA
Tels: 973 473 590 - Fax: 973 473 807
e-mail: info@autocarspratsserrat.com
web: www.autocarspratsserrat.com

Pel broc gros

UNA D'INDIS

Una pàgina sencera al diari amb una bona notícia i la imatge de l'entesa necessària per a fer-la possible: l'acceptació per part del govern estatal d'una proposta “perquè a la nova llei de l'audiovisual que ultima s'hi inclogui l'obligació legal de doblar al català en origen tot el cinema que arribi a l'Estat” i la foto del portaveu republicà al *congreso*, amb el seu posat tibet característic, conversant amb un satisfet president espanyol, assegut a l'escó amb una rialla d'orella a orella.

El portaveu republicà a Madrid, Gabriel Rufián, va explicar que el seu partit no presentava cap esmena a la totalitat als pressupostos generals de l'estat després d'arribar a un acord amb el govern espanyol per a establir quotes de català a plataformes com Netflix, HBO o Amazon Prime. Tot i que no queda gens clara la concreció del pacte —fonts del *gobierno* neguen haver parlat de percentatges— benvinguda sigui tota proposta en aquest sentit. Però voleu dir que la promesa de deixar-nos veure quatre o cinc pel·lícules d'indis i cowboys en la llengua dels indígenes d'aquest racó de món és motiu suficient per a aprovar els números i garantir l'estabilitat del govern més progressista de la galàxia? No seria més lògic i coherent que els partits que s'autoanomenen independentistes tractessin d'obstaculitzar el *normal funcionament* de l'estat que ens nega la possibilitat de decidir lliurement el nostre futur?

Segur que hi ha qui pensa que no s'han de barrejar coses, que una cosa són els pressupostos, amb inversions necessàries també per al nostre país, i una altra les reivindicacions, les discrepàncies i els acords polítics sobre altres qüestions. En discrepo —crec que cal aprofitar sempre totes les oportunitats per a tractar de fer possible tot allò que t'has compromès a defensar

davant de l'electorat i això inclou arrencar acords també en qüestions no pressupostàries— però fins i tot acceptant aquest supòsit, sense barrejar temes, limitant-nos només al tema calés, hi ha un motiu més que suficient per a oposar-s'hi: la no execució de les inversions previstes en pressupostos anteriors. L'incompliment de les inversions estatals al nostre país és sistemàtic: el percentatge d'execució de les inversions catalanes dels pressupostos generals de l'estat dels últims anys, tant amb Rajoy com amb Sánchez, ronda els 66%. Dit d'una altra manera, i deixant de banda que les partides previstes per a la Catalunya presumptament autònoma siguin inferiors al que correspondria segons les seves pròpies lleis, un de cada tres euros que aproven retornar-nos es queden a l'altre costat del desert dels Monegres. Però bé, no ens hi fem mala sang, no ens fan les inversions que ells mateixos aproven fer-nos però almenys si, mentre ens foten el pèl i els quartos, volem mirar cap a un altre costat potser ens deixaran veure el Netflix en català! O potser no...

Potser amb el blindatge del català, el gallec i el basc a les plataformes audiovisuals passarà si fa no fa com amb moltes infraestructures previstes, com el famós corredor del Mediterrani, que si no l'acaba fent el Conrad Son no el podem veure ni al Disney Channel, o altres obres de menys

anomenada pressupostades any rere any. O potser passarà exactament el mateix que amb la notícia esmentada al començament, publicada a l'*Avui* del 23 d'abril de 2005, en la que Puigercós i Zapatero celebraven un acord que havia de garantir una presència considerable de la nostra llengua a la televisió davant de l'allau de canals prevista amb el desplegament de la TDT. No, no eren Rufián i Sánchez els del primer paràgraf. Que us he enganyat? No, jo no. O és que heu vist mai enlloc els fruits d'aquell acord? Canvien els protagonistes però la pel·lícula sempre és la mateixa. Ja ho cantava la Trinca als anys 80, abans que la febre de l'or televisiu se'ls endugués far west enllà, quan després d'explicar-nos "*que hi ha una tribu d'indis a l'oest americà que té alguna retirada amb el poble català*" ens advertia que "*com sempre passa al cine, a l'hora de la veritat els tractats amb rostres pàl·lids sempre són paper mullat*". Al cap de quinze mil llunes d'ensarronar-nos amb l'estatut d'autonomia, i quatre anys després de fer-nos atonyinar pel setè de cavalleria, volen tenir-nos contents i enganyats oferint-nos quincalla i vidres de colors, amb el beneplàcit d'alguns dels exploradors de la tribu. És el preu (polític, econòmic, cultural, lingüístic...) que ens toca pagar per haver enterrat la destràl.

Josep Anton Vilalta

ELS PARES, ESTEM PRESENTS?

Els humans som éssers comunicadors, el nostre cervell ha evolucionat per facilitar-nos el llenguatge com a eina imprescindible per entendre'ns. Però no és l'única. Cada vegada més acompanyem les nostres paraules de gestos i altres expressions emocionals, que ens ajuden, potenciant sobretot, el missatge que volem transmetre. Hi ha moments en què les paraules van per un camí i la nostra postura corporal per un altre, per exemple: el nostre fill ens està explicant una història de les seves habituds de l'escola i nosaltres "fem veure" que l'escoltem (tenim la capacitat d'escoltar-lo i pensar en l'informe que he de presentar demà a la feina i encara no he acabat, oi?). Seguint amb l'exemple, podem inclús dir coses com "ah, molt bé, sí, de debò?" mentre el nostre fill ens explica les peripècies del seu amic durant la classe de música (pensant en l'informe de demà que he d'acabar). L'infant no pot saber què tenim al nostre cap en aquells moments però si ens observa durant dos segons ens enxamparà com a conillots. La nostra mirada ens delata. No ens trobem en el present, estem planificant i organitzant el futur.

Els infants tenen la sort de no posseir aquesta capacitat fins a l'adolescència. Viuen en el present, ara i aquí, gaudeixen al màxim de cada segon. És cert, nosaltres tenim moltes preocupacions, ocupacions, projectes, propòsits, etc. Però també tenim fills i ens necessiten presents, a estones, exclusivament per a ells (en cos i ment!). És una necessitat bàsica per al seu desenvolupament i maduració cerebral, el sentir-se escoltats, atesos, compresos, que els tenim presents, que veritablement destinem una estona a ells, exclusivament a ells.

Els nostres fills són tan llestos que quan detecten que no els estem escoltant al 100% (amb la presència plena) s'ho guarden i llavors, quan nosaltres els hi volem explicar o demanar certes coses... fan el mateix! D'on ho deuen haver après? "A casa no! Jo sempre l'escolto!". Segur?

A més, escullen els moments més idonis per explicar-nos les seves cosetes: quan llegim una notícia important, quan preparam el dinar, quan estem a dins de la dutxa o a la cua per pagar a la botiga... I nosaltres, amb el temps just i a contrarellotge tot el dia, els hi diem "ara? No veus que tenim pressa? Estic fent això i no puc, m'ho dius

Vanesa Pérez
Psicòloga
col. 26476

**Acompanyament psicològic a infants,
adolescents i famílies**

**Especialització en trastorns del
desenvolupament**
Atenció a la diversitat funcional

vanesa-perez@copc.cat
699038055
psicologainfantil341164141.wordpress.com

després!" Llavors ells pensen, "després? Què vol dir això! Jo t'ho vull explicar ara!" i, segons la nostra energia en aquell moment, ho gestionem d'una manera assertiva o no. Hi haurà vegades que podrem (i haurèm) deixar de fer el que estem fent i escoltar-los plenament però altres no. Amb respecte i consciència els hi diem que no és bon moment perquè estem a punt de pagar i necessitem estar atents a allò. Però que el més aviat possible estarem per ells, disponibles al màxim i amb l'atenció plena al que ens volen compartir.

Vanesa Pérez

SEURE BÉ

Descobreix-li els avantatges d'una bona postura

En l'estudi no només intervé el cervell, el cos també té un paper clau en aquesta activitat.

T'has fixat en l'extensíssima col·lecció de postures sedentàries que adopta el teu fill a l'hora de seure per estudiar o per fer deures? Sí que és important que treballi, però a llarg termini se'n poden ressentir la seva salut, la seva actitud i la seva aptitud davant l'estudi.

De les males postures se'n deriven conseqüències com la dificultat per mantenir l'activitat d'una manera continuada; la necessitat de moure's més sovint per canviar la positura amb la consegüent pèrdua de concentració; la falta de concentració i atenció; trencament del ritme de treball per intentar mantenir el control d'una postura inadequada; l'aparició de tensió muscular que desvia l'atenció cap al dolor o la incomoditat. I la més típica, aguantar el cap amb la mà recolzant el colze o el braç damunt la taula, denota desinterès i desmotivació cap a allò que s'està fent. Aquesta falta d'interès perjudica l'assoliment de nous aprenentatges.

Per tant, és important que ajudis el teu fill a descobrir els beneficis d'una bona postura perquè li facilitaran la concentració per a l'estudi, millorarà l'atenció d'allò que està fent, treballarà enfocat cap a un objectiu (deures, estudi, treball...), guanyarà temps perquè no hi ha distraccions ni trencament del ritme de treball, no acumularà tensió muscular.

A partir d'aquests beneficis li pots proposar quins avantatges obtindrà de manera tangible si adopta una postura correcta. Digues-li que per provar-ho no es perd res, és una manera de deixar-ho obert a la seva elecció. Recorda que insistir davant la seva negativa només desvetlla l'esperit de contradicció. Tu ja has exposat els arguments que el poden ajudar.

Amb simpatia i bon humor el pots ajudar dient-li que les cadires tenen quatre potes i no són un gronxador, que el cul ha d'estar ben encaixat a la base de la cadira, que l'esquena ha de tocar al respall, per això les cadires són com són, que el full ha d'estar al seu davant i un pèl inclinat, que amb una mà ha de subjectar el llapis i amb l'altre el paper i no el cap (ja tenim un coll que fa aquesta feina), que la postura correcta és la que fa que sigui més fàcil concentrar-se i per tant acabarà abans la feina. I finalment, digues-li que la postura correcta és la del qui vol ser pràctic i anar per feina perquè el cos té el que necessita: equilibri i centre.

La paciència d'anar corregint les males postures amb certa gràcia i tocs d'humor portarà a una millora de l'actitud (ànim) i la capacitat per a l'estudi (aptitud).

Montserrat Miquel Andreu

Pedagoga, Num Col Copec: 969

www.uncopdema.cat

www.facebook.com/uncopdemaguissona

www.instagram.com/uncopdema

NOVETAT Quadern Reutilitzable!

LLEGEIX, COMPLETA I ENGANXA'T:
B - V

El nou llibre de
Montserrat Miquel

RESERVA'L JA! Truca'ns al **666 732 422**

PUNT DE VENDA: Llibreria Rovira, TORÀ

ELS ESMORZARS DELS HOTELS

Laltre dia estava ordenant les fotografies que ens vam fer a l'estiu. N'hi va haver una que em va cridar més l'atenció que veure un adolescent parlant català a l'escola. Era una foto d'un frankfurt petit. En un primer moment, vaig pensar que era una foto que m'havia fet la meva xicota el dia que vam anar a una platja nudista. Però no. Era un frankfurt del bufet lliure de l'esmorzar de l'hotel. Em va fer gràcia, ves, tan petit.

Realment, els esmorzars dels hotels són molt peculiars. Hi ha gent que espera fer vacances i anar a un hotel només per l'esmorzar. "Podríem anar al "Costa Brava Park Majestic Palace". "Està a primera línia de mar?". "Bueno, està en un polígon, el vàter és comunitari i té vistes a la depuradora municipal, però es veu que l'esmorzar està força bé".

A veure, aquest bufet per esmorzar es diu "Continental", perquè "contiene" moltes coses: Cafè, torrades, embotit, bolleria, xocolata, fruites, formatges, llet, és a dir, tot el que et puguis trobar en un continent. Si al bufet hi hagués gambes, cloïsses, ostres, escamarlans, musclos... llavors seria un bufet oceànic.

A mi el que em fa gràcia d'aquest esmorzar és que la gent menja molt. Moltíssim. Com si hagués de venir un *apagón* un dia d'aquests. Aquest estiu, una família de 3 va acabar amb totes les existències de mortadella de la Costa Daurada! Els van haver d'ingressar a l'hospital aquella mateixa tarda. Clar, és que en aquests bufets la gent menja per sobre de les seves possibilitats. És com si et dius Bartomeu i vols ser president del Barça.

Us he de confessar que quan vaig d'hotel, a la nit estic ben nerviós. Per dormir fora de casa? No, per l'esmorzar de l'endemà. Em poso l'alarma ben d'hora, ben d'hora, ben d'hora perquè vull ser el primer en entrar.

No sé, dec tenir por de quedar-me sense menjar. La meva sorpresa és que ja et pots llevar a les 7 del matí d'un 14 d'agost que quan entres al menjador ja està ple de gent. Però on collons aneu tan aviat?! Jo crec que això té una explicació: la torradora. La torradora dels bufets és una mena de cinta transportadora, rolo cinta de córrer dels gimnasos, on el pa va donant tombs mentre es va torrant. I una merda! Allò no torra res! De fet, abans et cremes tu que el pa. L'has de passar

**Hi ha gent que espera fer
vacances i anar a un hotel
només per l'esmorzar**

Jordi Clavier

Fuster ebenista

Mobles a mida, portes, parquet, sostres,
finestres i revestiment de parets.
Persianes, mosquiteres de tot tipus i reparacions...

Treballs a tota la comarca

649 029 827

Massoteres

info@fusteriaclavier.com
www.fusteriaclavier.com

CEREALS I LLAVORSTORRA, S.L.

C/. Palouet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tels. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 572

345 vegades perquè comenci a estar una mica torrat. És que et surt més a compte anar a la piscina, llogar dos hamaques, una per tu i l'altra per les 4 llesques i en 10 minuts ja les tens a punt!

Quan ja tens el pa, llavors cal afanyar-te a agafar el que puguís. Embotits, truites, ous remenats, bacon, croissants de xocolata, donuts, mantega, mini frankfurts... Jo he vist gent que el seu plat semblava el volcà de la Palma, sobreixia per tots els costats. "Ep, perdona, t'han caigut 5 pebrots del padrón!". "Unos caen y otros non". Em va constestar un...

Després si vols fer el cafè, has d'anar a "La màquina de cafè". Normalment, hi ha més cua que a la infermeria del Barça. Penses, si hi ha gent serà un bon cafè, potser aràbic o colombià. Però res més lluny de la realitat. Quan et toca el teu torn, has de posar una tassa de cafè amb llet, per beure un cafè ben curt. Tot molt lògic. Cliques "cafè expresso". La màquina comença a moure's més que els preus dels carburants i de cop, surt un

líquid negre. "Ya puede retirar su café". Crec que seria més adient "Ya podeis retirar la màquina de cafè" perquè quan el proves, el primer que fas és demanar al cambrer on és el WC. Aquest cafè és com el sulfumant, ho desembussa tot. De fet, jo portava 5 dies sense cagar i vaig anar a veure el doctor Martínes. Re de pastilles, re de camamilles, reeee. "Te gusta viajar? Pues pillate un hotel que tenga desayuno continental y toma café antes, durante y después". Quanta raó.

En fi, l'esmorzar dels hotels estan bé però es podria millorar moltíssim: la torradora, el cafè, la gent que hi va... Per cert, ara m'estava mirant un hotel pel pont de la Constitució. N'hi ha un que diuen que l'esmorzar està força bé...

Sergi Torrecasana

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

**LLIBRERIA
ROVIRA**

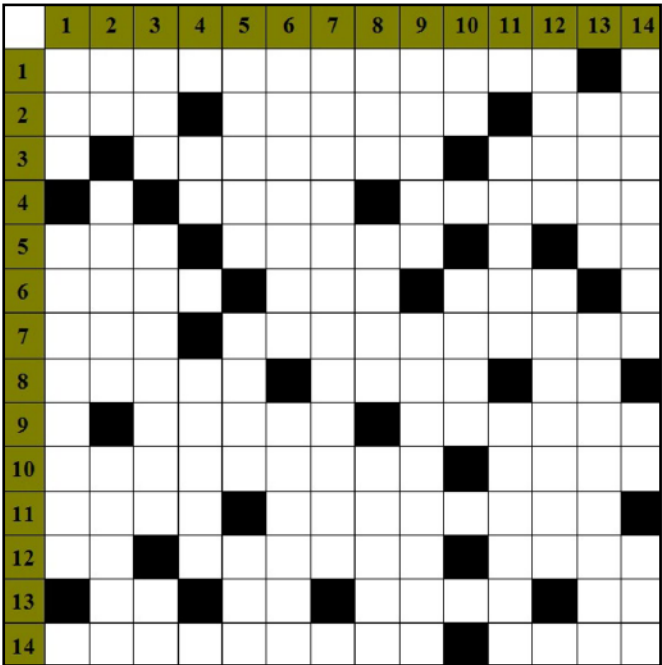
Estanc
Quiosc
Videoclub

Papereria
Objectes de regal
Càrregues de mòbil

P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i Fax: 973 473 346
llibreriarovira@hotmail.com

ELS MOTS ENCREUATS DEL LLOBREGÓS

Jordi Vilagut

Ivorra. Nota de Claret. La sortida de Palouet. Peça femenina de vestir cordada al revés. Ve a Biosca. **5.-** Per a en Duocastella són senars. Mig trièdric. Monarca que li han capgirat el retrat a la sala de plens. **6.-** Remetré. Cercoler sense límits. **7.-** Periodista toranesa del Canal Taronja. N'hi ha a Torà, a Ardèvol, a Claret i a Llanera, però no a Enfesta. **8.-** No arriba a dir adeu. La cua dels braquiürs. Criad que apareix a la Caixa. **9.-** Manieristes sense fronteres. Caçarà i captivarà. **10.-** Separades pel Llobregós. Repetida a Viver de Segarra. Confiaré només amb les parells. Cap no és tònica a Sanaüja. Oxigen a Ivorra, Tora o Biosca. **11.-** Du barret a Sanaüja. La de Vallferosa és espectacular. Panerets sense pa. **12.-** Pobra. Farem un acte de fe, amb la creu com a guia d'inici. El més rodó del Llobregós. **13.-** Al folro li han llevat la primera part. Forn i pastisseria a la plaça del Pati que reclama alçar la vista. **14.-** Al Llobregós les diu pel broc gros. Professional Formació. Masia manca.

SOLUCIONS: pàgina 54

HORITZONTALS 1.- Ja fa quatre dècades que fa via de manera fluida a Torà (quatre paraules). Cinc romans a Ivorra. **2.-** Tres quarts d'hora a Torà. A la Segarra, amb la Covid, ja n'hem patit cinc. El renec més olímpic per fer coixí. **3.-** Habitual a Massoteres. Ebenista a Massoteres. Capgirat, el jaç de Castellfolit de Riubregós. **4.-** Lletra de ball a Sanaüja. Excita, normalment a la germana del pare. L'associem a un Sant Dubte. **5.-** Humor que no s'atura al nas. La part menys ignorada dels selacis. Sona més a Ivorra que a Torà. S'ajunten a Castellfolit. **6.-** El trasbals de Torà l'ha tornat boig. Presoner de qualsevol hereu. El moll de l'os de la porca. A les portes de Torà. **7.-** Nedar sense obrir la boca. Amb ells pots viatjar per tot el món des de la carretera de Calaf, fins i tot a Lleida (dues paraules). **8.-** Llençar, fins i tot pel dret. La part més oriental d'Enfesta. Rei decapitat. **9.-** A les portes d'Ardèvol. Reies com un boig davant bona part de l'esglesier. Arbre que dona les prunes cap per avall. **10.-** Taller agrícola d'Ardèvol. Produiré al revés dues notes musicals. **11.-** Un bon tros de La Segarra on segar es fa sense cap. Dormirem de manera ben informal. **12.-** Mig Torà i part de La Segarra. Exfutbolista barcelonista camí de Ponts. Oremus que ha perdut el principal valor. **13.-** Mig fals i sense música. Article de Castellfolit. Torà torna pel tarot. Al capdavant de Sant Serni. **14.-** La Rovira, per exemple. Carta que no és a sobre.

VERTICALS 1.- El de Sant Gil ha passat a tenir un altre sentit. Funerària de Calaf. Reiterada a Castellfolit. **2.-** A Ivorra tenen un altre sentit. Per a mi és de pila, com per a en Vilar o en Clavier. El cor de l'enrogallada. **3.-** Alternativa al PC molt comú a Escòcia. Ho fa la policia repressora i totes les bèsties d'en Pedroló. Va guanyar el dia en què la policia més ens va reprimir. **4.-** Una a

ENDEVINALLA

Un animal negre,
que no és ase ni somera,
quan va carregat
va de cul enrere,

ACUDITS

-Carinyo meu, no sé perquè, però
quan enraones em sembles una ciutat
dels Estats Units.
- Ha, ha, ha! Reina meva, suposo que
vols dir Los Angeles?
- No, reiet, vull dir Kansas.

-Mama! Mama! M'he discutit amb el
meu marit. Faig les maletes i vinc a
casa teva.
-Nena, no siguis ximple! Si el vols
castigar de veritat, ja faig les maletes
i vinc jo a casa teva.

SUDOKU... I MÉS

Antònia Balagué

		4	9	3	8			5
				6				
		6	7	4	2			
						5		9
	5	9	8				2	
		8		5		3	4	
	3	5					9	2
				8		4		6
8			6	9	5			

SOLUCIONS: pàgina 54

El SUDOKU consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3.

**Bon any nou us desitgem
amb el cor ple d'alegria.
Bon any nou, la bona gent
i la vostra companyia!**

DE L'HIVERN I DE NADAL

Santa Llúcia, la bisbal,
a tretze dies de Nadal.

Ni en desembre assolellat
no et treguis la capa del costat.

Per desembre,
gelades i sopes escaldades.

De desembre la tronada
és senyal de bona anyada.

Desembre nevat,
bon any pel blat.

Per Nadal,
la nit més curta de tot l'any.

Per Nadal,
cada ovella al seu corral.

Per Nadal, ametlles torrades,
torrons i un porronet de vi,
això és el que m'agrada a mi.

La nit de Nadal, festa dels estels
i la Festa Major del Cel.

Escudella de Nadal
sense porc no val ni molt ni poc.

L'escudella amb porc, xai i gallina,
la millor medecina.

Per Nadal
posarem el porc amb sal.

Nadal en dilluns, les festes a munts.
Nadal en dimarts, dolent pels sembrats.
Nadal en dimecres, sembra marges i feixes.
Nadal en dijous, any de molts ous.
Quan Nadal és en divendres,
cal sembrar dintre les cendres.
Si Nadal és en dissabte i any de traspàs,
no te'n refiïs pas.
Si Nadal en diumenge n'és,
no val per res.

El desembre i el gener,
un temps igual sempre sol fer.

Per Sant Silvestre,
un any se'n va i un altre n'entra.

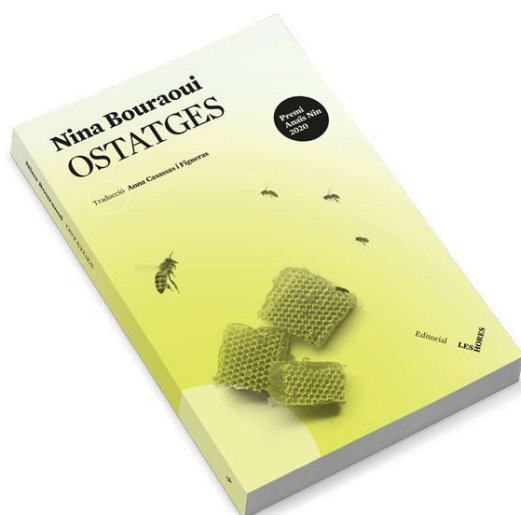
Amorettes pel gener,
per Pasqua muller i per Nadal bolquer.

De Nadal a Carnaval,
set setmanes per igual.

De Nadal a Sant Joan,
mig any cabal.

LLIBRES RECOMANATS

Dani Vidal

Ostatges

Nina Bouraoui

120 pàgines

Editorial Les Hores (2021)

Nina Bouraoui (1967) va passar la infantesa entre Algèria i França. De jove es va traslladar a París a estudiar Dret i Filosofia i des de llavors viu a la capital francesa.

L'any 2018 va rebre la distinció de l'Ordre de les Arts i les Lletres de França en reconeixement a la seva carrera literària.

Ha escrit més d'una quinzena de llibres, aclamats per la crítica, i ha rebut nombrosos premis. Amb *Ostatges* ha guanyat el premi Anais Nin 2020.

El llibre, escrit en primera persona, té com a protagonista Sylvie Meyer, una dona de 53 anys, mare de dos fills, que fa un any que s'ha separat.

Treballa en una empresa de cautxú, on el seu cap li encomana la tasca de controlar la productivitat dels empleats. Qui no és prou productiu, es queda sense feina.

Arriba un dia que, farta de les injustícies, explota i passa a l'acció. Sap que ha comès uns fets que són condemnables i penalitzats fins i tot amb presó, però ella se sent alliberada.

El llibre tracta sobre la violència psicològica que s'exerceix sobre les dones, que es va acumulant fins que arriba un moment que la protagonista diu prou. Una novel·la social, feminista, en què l'autora convida a la reflexió sobre els abusos de poder i les relacions de dominació envers les dones.

h
i
g
u
a
n
y
a
r
à
s

Subscriu-te

Llobregós
informatiu

NÚM. 110
NOVEMBRE - 2021

VENDA
INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ
MANTENIMENT

TELECOMUNICACIONS
IMATGE I SO
INFORMÀTICA
TELEFONIA
COMPONENTS
ACCESSORIS

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

C/. del Vall, 6 Tel./Fax 973 473 350 25750 TORÀ
e-mail: mca@viladetora.net

LA CUINA DEL LLOBREGÓS

Pilar Solé, Sanaüja

Maria Garganté. - La Pilar Solé -o la Pilar “de cal Rafel”, com la coneixem al poble-, és filla de Ribelles, però va instal·lar-se a Sanaüja en casar-se amb el Rafel Cinca i tenir la seva filla Marta.

Jo puc dir que si actualment sé teclejar amb tots els dits és gràcies a les nocions de mecanografia que em va donar la Pilar, que ens

ensenyava a escriure a màquina quan érem petites i anàvem a casa seva (en déiem “la caseta marró”, al tractar-se d’un xalet llavors molt modern i pintat d’aquest color...).

De tarannà discret i sempre amable, ha fet arrossos deliciosos en actes multitudinaris al poble i només això ja prova que és una gran cuinera.

PIT DE POLLASTRE AMB MOSCATELL I CREMA D’AMETLLES

Ingredients

(per a 4 persones)

2 pits de pollastre tallats a filets
100 grams de panses
100 grams de pinyons
Mig vaset de moscatell
250 ml de crema de llet
100 grams d’ametlla torrada
Farina, sal i oli

Preparació

Enfarinem els filets de pollastre, els posem en una paella i els coem una miqueta. Els reservem. A la mateixa paella i al mateix oli hi afegim el moscatell, el deixem evaporar una mica i seguidament hi tirem les panses i els pinyons i ho retirem tot.

Al vas de la batidora, hi afegim la crema de llet, les ametlles torrades i una mica de sal i ho triturem tot ben triturat. Aquesta barreja la posem a la paella i ho coem uns minuts, seguidament posem els pits de pollastre a una safata i tirem pel damunt la salsa. Bon profit!

cafeteria · pastisseria · restaurant · pizzeria · gelateria

batist

C/. Sant Pol, 13
Tel. 973 55 16 98
25210 GUISSONA

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 48 2077 - Fax 973 48 2373

Hostal de Pinós

973 473 062 - 687 528 057

Pl. del Santuari, s/n
25287 Pinós

www.restaurantdepinos.com

(Dimarts tancat, excepte festius)

La teva publicitat aquí

973 473 265

(Per tant sols 8 euros en cada número, IVA inclòs)

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

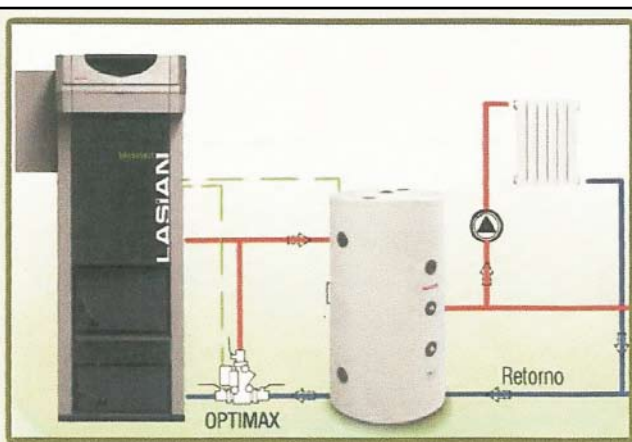
Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

JOSEP ALARCON

Aire Condicionat,
Calefacció,
Aigua i Biomassa

Tel. 973 47 32 67
C/ Eres 17,
25750 Torà LLEIDA
jaf@viladetora.net

CURSA DE MUNTANYA

Sanaüja, epicentre de l'Alta Segarra

Si em permeteu, començaré aquesta crònica amb un símil gastronòmic: Tots sabem que els bons plats s'aconsegueixen amb uns bons ingredients i una bona elaboració. Doncs bé, la XVa Cursa de l'Alta Segarra va tornar a ser un plat exquisit de diumenge, a l'abast de qualsevol degustador, amb tots els ingredients necessaris (bons paisatges tardorencs, corriols, pista, activitat física, olor a natura i un ambient afable i acollidor), i amb una planificació i organització excel·lents. La mostra més clara d'aquest èxit la tenim en la participació, que ha assolit pràcticament la quota límit establerta (250 a l'AS-10 i 100 a l'AS-24).

En l'apartat estrictament esportiu, val a dir que els guanyadors absoluts en ambdues categories (masculina i femenina) i modalitats van ser Raul Butaci i Georgina Gabarró en la modalitat AS-24, amb uns temps de 2:03 i 2:31 respectivament, i Ahmed Hfairi i Anna Freixas Berenguer en la AS-10, amb uns temps respectius de 0:52 i 1:02.

Destacar, com no podia ser d'una altra manera, l'àmplia participació de corredors i caminants locals, amb menció especial per als atletes Pepita Montiel, incombustible i guanyadora ja clàssica en la categoria màster femení de la modalitat AS-10, i el jove sènior Xavier Balaguer Solsona, 3r classificat en la mateixa modalitat.

Menció i reconeixement especial també per l'atleta de la Pobra de Segur Manolo Rodríguez Navarro que, als seus 81 anys i després de 15 edicions, segueix essent fidel a la nostra cita anual. Tot un exemple d'esforç, perseverança i solidaritat i un model a seguir per les joves generacions. Va ser guardonat amb el trofeu al participant més veterà.

L'espai no dona per a més, així és que solament em resta donar l'enhorabona a tots els participants i, en especial, als organitzadors i col·laboradors, amb el Josep Oliva i Xavier Espinya al capdavant, perquè entre tots fan possible l'esdeveniment i mantenen viva aquesta aposta decidida i ferma en pro de la natura, l'esport i la promoció i difusió del nostre poble.

Carles Alseda

UNA FOTO PER RECORDAR...

FOTO: ARXIU MERCÈ CENTELLAS JUNYENT, DE CAL ROS

Primeres comunions 1966 a Calonge de Segarra

Aquesta fotografia retrata els nens i les nenes de Calonge de Segarra que van fer la primera comunió l'any 1966 a l'església de Santa Fe de Calonge de Segarra. Va ser un dia memorable per als nens i nenes i també per a les seves famílies. El mossèn que estava en aquell moment a càrrec de la parròquia era Mn. Esteve, molt recordat per tots els calongins i calongines.

És de notar que en aquells anys de després del Concili Vaticà II, es va superar el costum del vestit llarg de les nenes, encara que es conservaven el vel i les diademes, i els uniformes de mariners o comandants per als nens. Era una època més sòbria en la litúrgia.

Qui són?

D'esquerra a dreta

- Rosa M. Montaner Centellas (cal Rovira del Soler)
- M. Carme Creus Sala (cal Baiona del Soler)
- Josep Caellas Junyent (ca l'Agustina)
- Assumpció Caellas Junyent (ca l'Agustina)
- Mercè Centellas Junyent (cal Nadal del Soler)

Solucions de les pàgs. 48-49

Endevinalla
l'escarbat

7	2	4	9	3	8	1	6	5
9	8	3	5	6	1	2	7	4
5	1	6	7	4	2	9	3	8
4	7	1	3	2	6	5	8	9
3	5	9	8	7	4	6	2	1
2	6	8	1	5	9	3	4	7
6	3	5	4	1	7	8	9	2
1	9	7	2	8	3	4	5	6
8	4	2	6	9	5	7	1	3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	C	A	M	I	D	E	L	A	I	G	U	A	V	
2	O	R	A	O	N	A	D	E	S	C	O	I		
3	S		C	L	A	V	I	E	R	T	I	L	L	
4		J		A	T	I	A		I	V	O	R	R	A
5	M	O	C		L	A	C	I	S	O	R	O	L	
6	O	R	A	T		R	E	U		O	R	C	T	
7	N	D	R		T	E	R	R	A	F	E	R	M	A
8	T	I	R	A	R		E	S	T	A		E	I	
9	A		E	S	I	E	R		R	E	N	U	R	P
10	N	O	G	U	E	R	O	L	A		E	R	A	F
11	E	G	A	R		C	L	A	P	A	R	E	M	
12	R	A		B	I	O	S	C	A		E	M	U	S
13		L	S		E	L		A	R	O	T		N	I

FIBRA
des de
16'94
€/mes

+ info

bonarea-telecom.com

Guissona, Torà, Cervera,
Sant Guim de Freixenet

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

AIGUA sal PINTURA
pel·let EPIS i roba treball
MAMPARES CUINES banys
EINES **VILAMŪ** Des de 1928 al teu servei
bombetes ELECTRODOMÈSTICS
PAELLES ceràmica PARQUET
som marmolistes
I MOLT MÉS...

**NO VAGIS CARREGAT,
ET PORTEM L'AIGUA A CASA!!**

973 473 061

Plats per emportar

**Hostal
Jaumet**

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller

TORANÈS
d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

"Maqi"

www.casamagi.com
Botiga i venda online

CARN DE PASTURA

EMBOTITS ARTESANALS

PRODUCTES ELABORATS

Ara,
Casa *Maqi*
entra a
casa teva

I t'ho portem
a casa!

Plaça de la Creu, 7 - TORÀ, Tel. 973 473 051 - info@casamagi.com

MASCULÍ ~ FEMENÍ ~ INFANTIL

C/ Notari Josep Faus, 5 Tel. 627970213 GUISSONA
gimnasnovaforma@hotmail.com www.gimnasnovaforma.com

+de **30** anys el
cuidant **vostr**
benestar!

👉 Sense matrícula!

👉 Obrim els dissabtes al matí.

👉 Inici de les activitats a l'octubre.

👉 Fisioteràpia Neurològica Cinesiteràpia.